

IMP NA ZAGREBSKEM VELESEJMU

Vsestransko uspešen nastop

Na jesenskem zagrebškem velesejmu – v hali 6, kjer so bili koncentrirani eksponati jugoslovanske elektro-industrije, se je poleg največjih proizvajalcev te opreme nahajal na 100 kvad. m tudi razstavni prostor našega podjetja. Tu so bili razstavljeni proizvodi naših tovarn – Trate, TEN in CKV in so vzbujali pozornost ne le poslovnih ljudi – naših poslovnih partnerjev, temveč tudi ogromnega števila „navadnih“ obiskovalcev.

Jesenski zagrebški velesejem spada kot kraj, na katerem se predstavi gospodarstvo skoraj vsega sveta, med štiri največje svetovne sejme. Letos je na razstavnem prostoru pokazalo svoje proizvode skupaj 6.315 razstavljalcev, od teh 1.277 podjetij iz države in 5.038 razstavljalcev iz 56 drugih držav. Računajo, da je bilo letos okoli 2 milijona obiskovalcev tega sejma. To je tudi razumljivo, saj ta sejem primerjajo kot enakovreden sejmom v Hannovru, Leipzigu in Milanu, ki so znani kot najpomembnejše gospodarske manifestacije na svetu. Zagrebški velesejem predstavlja splošni mednarodni sejem blagovnih vzorcev in ima poudarjeno komercialni značaj kot funkcionalno tržišče. Ni samo razstava najnovejših dosežkov na področju gospodarstva, temveč postaja vse bolj kraj, kjer gospodarstveniki iz države in inozemstva z medsebojnimi stiki razširjajo svoje poslovno sodelovanje in izmenjujejo izkušnje. Tako ta sejem posredno razvija tudi vse širšo kooperacijo med proizvajalci in poslovnimi ljudmi.

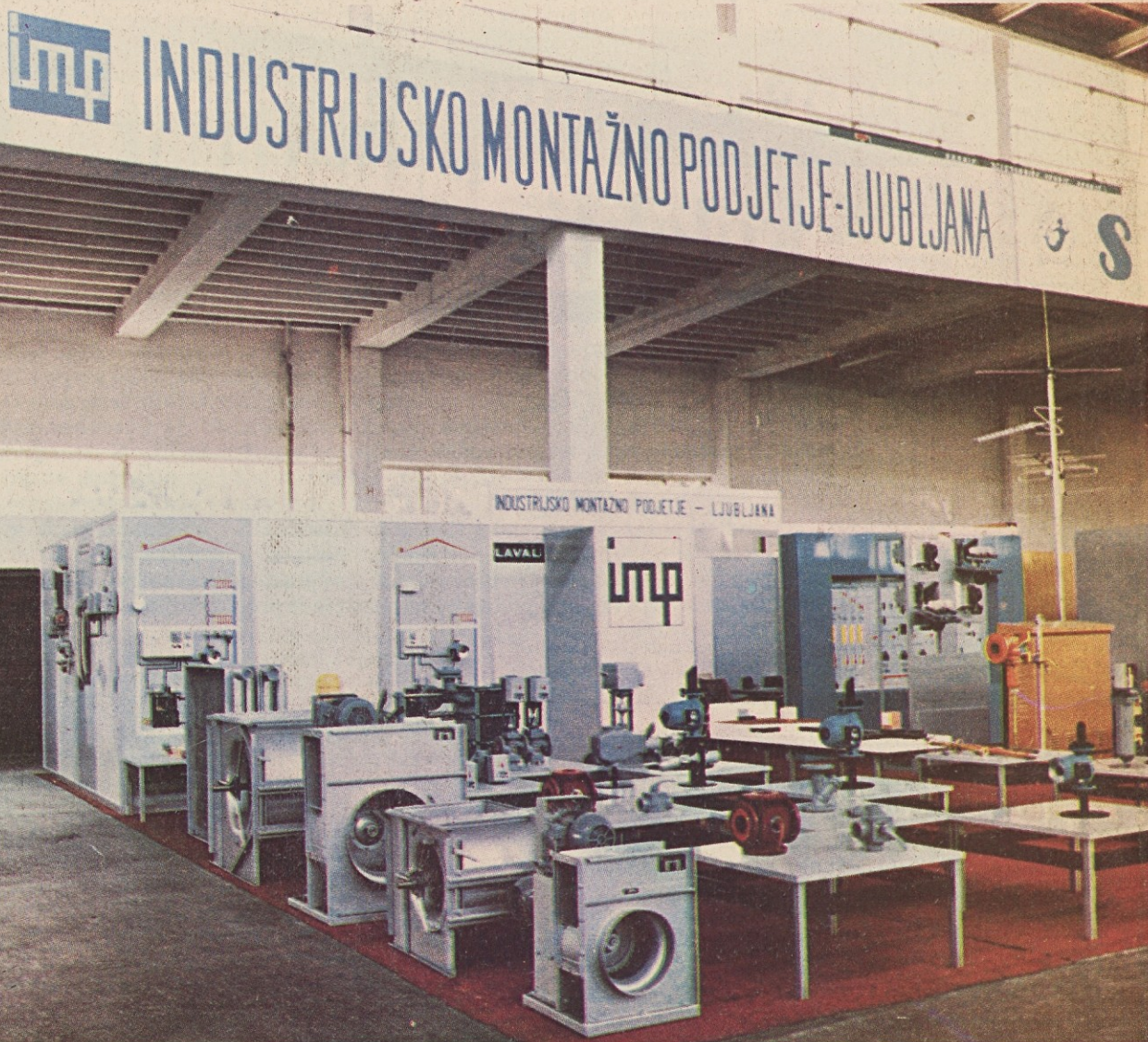
Teh nekaj uvodnih pripomb o pomenu in namenu tega velesejma je bilo potrebno zaradi tega, da v grobem povemo, zakaj je bilo tako potrebno in koristno

naše sodelovanje na tej gospodarski prireditvi.

Kakšen uspeh smo dosegli z razstavitvijo proizvodov našega podjetja na velesejmu, najbolje pokaže podatek, da smo na našem razstavnem prostoru evidentirali skoraj 300 obiskov in poslovnih razgovorov s širokim krogom potrošnikov naših proizvodov: projektanti, izvajalci montažnih

del, investitorji in končnimi koristniki naših naprav. Ti poslovni razgovori so obsegali spoznavanje z našimi proizvodi, njihovo uporabo v delovanju, navodila za uporabo in projektiranje, prevzemanje naročil in ustvarjanje novih poslovnih zvez. Naši razstavljeni proizvodi so vzbudili pozornost

tako pri projektantih kot tudi pri končnih koristnikih in zabeležili smo mnogo pripomb, iz katerih izhaja, da je bil velesejem za mnoge prva seznanitev z nekaterimi našimi izdelki. K temu, da je bilo zanimanje tako veliko, je največ (NADALJEVANJE NA 8. STRANI)

Samoupravni sporazum verificiran

Po dolgih 5 tednih čakanja — od 29. julija pa vse do 3. septembra — je prišel samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v gradbeništvu, industriji gradbenega materiala in sorodnih dejavnosti (v nadaljnjem tekstu: samoupravni sporazum) pred verifikacijsko komisijo.

Seje verifikacijske komisije sta se poleg članov komisije udeležila tudi Janez Tršan, predsednik republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev, in Stane Uhan, predsednik skupne komisije za izdelavo samoupravnega sporazuma. Na tej seji, dne 3. septembra, so člani verifikacijske komisije dali na tekst sporazuma svoje pripombe, ki jih je približno teden dni kasneje obravnavala celotna skupna komisija za pripravo samoupravnega sporazuma. Ta je nekatere pripombe verifikacijske komisije sprejela, pri nekaterih drugih pa je sklenila, naj tekst sporazuma ostane takšen kot je.

Sporni vprašanja sta bili zlasti dve.

Ob prvem, ki se je dotikalo vprašanja vrednotenja delovnih mest najmanj v višini kalkulativnih osebnih dohodkov določene strokovnosti, je bilo pojasnjeno, da moramo to obveznost gospodarske organizacije do delavca razumeti tako, da velja le-to šele ob normalnem oz. planiranem poslovnem uspehu gospodarske organizacije. To v primeru našega podjetja pomeni, da mora podjetje kvalificiranemu delavcu z najmanj 2-letno prakso, ki dosegata normalni delovni učinek (v diskusijah so bile večkrat omenjene nekoliko preohlapne norme), zagotoviti ob planiranem 1,2 mesečnega osebnega dohodka letnega dobička 12/13,2 ali 10/11 kalkulativnega neto osebnega dohodka iz sporazuma, torej $10/11 \times 1350$ din = 1227 din. Tisto podjetje, ki planira letno 3 mesečne osebnih dohodke letnega dobička, bo imelo torej neto obračunske postavke ob istih drugih pogojih v višini $12/15 \times 1350$ din = 1080 din. Na to naj še posebej opozorim vse zaposlene v našem podjetju, da si

ne bi posameznih členov sporazuma napačno razlagali. Sporazum je namreč treba poznati v celoti, saj ga bomo lahko šele v tem primeru pravilno uporabljali.

Drugo vprašanje je zadevalo upravičenost visokih osebnih dohodkov v najbolj uspešnih gospodarskih organizacijah. Skupna komisija je zastopala stališče, da mora delovnim organizacijam za večjo poslovno uspešnost, torej produk-

tivnost, ekonomičnost in rentabilnost, pripadati tudi več sredstev za osebne dohodke, s tem da še bolj pospešeno izdvajajo v sklade. Ta proces izdvajanja sredstev naj v sistemu treh točk, ki daje ekonomsko vsebino sporazumu, ne bi bil omejen. Tako komisija za pripravo obeh družbenih dogovorov (v gospodarstvu in v družbenih službah) kot verifikacijska komisija pa priporočata (in trdno zagovarjata) stališče, da je nekje meja višini osebnih dohodkov. Skupna komisija je zaradi tega morala sprejeti sklep, da lahko mesečni neto kalkulativni osebni dohodek (sem vključujemo tudi regresa za hrano in dopust) na pogojno nekvalificiranega delavca le v izjemnih primerih preseže 1300 din. To pomeni, da ima lahko naše podjetje ob uspehu, kot ga je doseglo v prvem polletju 1971, povprečni osebni dohodek (vključno z zaslužki iz nadurnega dela) na zaposlenega nekje okrog

2150 din. Prekoračenje tega zneska je zvezano z visokimi denarnimi izdvajanjem v poseben republiški sklad, zato se moramo vnaprej zavedati, da podjetje te višine ne namerava prekoračiti. Spremembe in dopolnila sporazuma je skupna komisija poslala vsem gospodarskim organizacijam — podpisnicam v potrditev, hkrati pa je pripravila nov tekst sporazuma in ga poslala verifikacijski komisiji. Ta je sporazum obravnavala najprej na svoji seji dne 20. septembra in sklenila zahtevati še nekatere nove podatke. Po sprejemu teh podatkov je republiški sekretariat za delo naredil krajšo analizo ekonomskih posledic sistema treh točk in dne 22. septembra je verifikacijska komisija na osnovi te analize sporazum verificirala.

V trenutku, ko to pišem, še ni izdan pismen sklep o tej verifikaciji, zato ne bi rad preuranjeno delal zaključkov o vplivu sporazuma na spremembo internih aktov

podjetja. Več o tej in drugih posledicah sporazuma bo napisano v prihodnji številki IMP — Glasnika.

Preden končam, naj povem še to, da je samoupravni sporazum naših dejavnosti verificiran kot četrti; za sporazumi usnjarsko-predelovalne industrije, pletilsko-tehnološke grupe in konfekcije oblačil. Vključuje 180 gospodarskih organizacij z nad 51.000 zaposlenimi ter kot tak po številu zaposlenih drugi po velikosti. Za pristop k temu sporazumu bo predvidoma zaprosilo še 70 podjetij z nad 8000 zaposlenimi.

Ob tem naj dodam, da je skupna komisija pri vsklajevanju večkrat zelo različnih interesov imela izredno težko delo. Zato je treba dati predsedniku te komisije Stanetu Uhanu in drugemu najzaslužnejšemu članu Božidarju Barletu za njun trud res polno priznanje.

MIRAN MIHELČIČ

Delo organov upravljanja in kolektivnih izvršilnih organov

V septembru se je od naših samoupravnih in izvršilnih organov sestal samo odbor za gospodarjenje, ki je razpravljal o izvršitvi plana realizacije in prodaje v 8 mesecih tekočega leta in v avgustu, o trenutnem finančnem stanju podjetja in stanju deviz ter o poročilu službe za varnost pri delu.

Na podlagi poročila Aleksandra Remca in diskusije, ki se je razvila, je odbor ugotovil, da so rezultati poslovanja zadovoljivi in da vsi obrati plan presegajo, čeprav je bil ta povečan. Zadovoljivi so tudi podatki o izvršitvi plana pro-

daje, tako da je še za dalj časa podjetju zagotovljeno delo, ker imajo po prejetih informacijah tudi gradbena podjetja zagotovljeno delo za prihodnje leto.

O finančnem stanju podjetja je poročal Alojz Kosi. Sprič o še zmeraj trajajoče splošne nelikvidnosti v našem gospodarstvu znašajo terjatve podjetja do kupcev in naročnikov montažnih del okoli 84 milijonov dinarjev, naše obveznosti pa le nekaj več kot 17 milijonov. Odbor je sprejel sklep, da je treba izterjavo opravljati z vso prizadevnostjo in je v ta namen treba angažirati vse pristojne službe.

bodo posameznim obratom dajala posojila.

O poslovanju varnostne službe je obširno poročal ing. Andrej Hudoklin. Ugotovljeno je bilo, da število nesreč pri delu precej narašča, čeprav so to le manjše nezgode, kar se vidi iz števila izgubljenih delovnih dni, ki se je zmanjšalo. Iz tega je sklepati, da delavci ne uporabljajo pri delu varnostnih sredstev. Zato je odbor sklenil, da je treba varnostni službi dati določene pravice, da nadzoruje delavce pri delu in jih v primeru neupoštevanja varnostnih predpisov tudi primerno kaznuje. Varnostna služba naj v povezavi s pravno službo izdela predlog sankcij za delavce, ki se

ne ravnavajo po varnostnih predpisih. Raziskati je nesreče na poti na delo in z dela in splošno je postrožiti nadzorstvo nad delavci, da čim bolj uporabljajo vsa varnostna sredstva, ki so jim na razpolago.

Odbor je nato sprejel še nekaj pripomb k samoupravnemu sporazumu o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, ki je bil pred nedavnim potrjen po republiški verifikacijski komisiji.

Presežni del osebnih dohodkov, ugotovljen za prvo polletje, se v višini 40 % celotne mase izplača delavcem 1. oktobra.

G. K.

IMP GLASNIK izdaja delovna skupnost IMP — Industrijskega montažnega podjetja v Ljubljani. Izhaja mesečno v 3200 izvodih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Titova 37. Ureja uredniški odbor: Anton Gruden, Aleksander Herman, dr. Gabrijel Kržič, Valentin Mendiževc, inž. Janez Mihelčič, inž. Jože Naglič, Aleksander Perdan (odgovorni urednik), inž. Adolf Potokar, Aleksander Remec, Edvin Stepančič (glavni urednik), inž. Dušan Udovič, inž. Stane Završnik, Slavko Žagar. Tiska Tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani.

Javna razprava o spremembah republiške ustave

Republiški zbor skupščine SR Slovenije je 9. septembra sprejel amandma, ki dopolnjuje republiške ustave. S tem se je tudi formalno začela javna razprava o reformi slovenske ustavnosti.

Sindikati se vključujejo v javno razpravo o spremembah slovenske ustave na podlagi spoznanja, da je samoupravljanje kot družbeno-ekonomski odnos bistvo družbene ureditve Slovenije in Jugoslavije. Samoupravni položaj delavca v združenem delu in mestu prebivanja ter njegova odločujoča vloga v razpolaganju s pogoji ter rezultati dela zahtevata dograditev republike, ki bo zagotavljala njeno polno suverenost, enakopravnost in njeno nacionalno afirmacijo.

Naša razmišljanja ne smemo osredotočiti zgolj na republiko kot državo, marveč moramo spregovoriti tudi o vseh tistih vprašanjih družbenega življenja, kjer je samoupravljanje premalo prihajalo do veljave.

Poudariti moramo, da ne gre za pasivno in avtomatično prevzemanje določb zvezne ustave. Nasprotno, predloženi amand-

maji poskušajo izraziti bistvo naših družbeno ekonomskih odnosov, ki se že uveljavljajo oziroma so naš cilj. Cilj ustavnih sprememb ni le vskladitev republiške ustave z dopolnili zvezne ustave, ampak in predvsem temeljita dograditev družbeno-političnega sistema, v katerem mora delavec — samoupravljalca dejansko postati nosilec vseh pomembnih družbenih odločitev.

To narekuje močnejši izraz republike kot države in samoupravno organizirane skupnosti, jasnejšo opredelitev funkcije temeljne organizacije združenega dela pri delitvi dohodka in sredstev za razširjanje materialne osnove dela, ustreznejše vrednotenje osebnega dela, odgovornosti SRS pri zagotavljanju enotnega jugoslovanskega trga, in ne nazadnje tudi čistejšo razmejitev odgovornosti med republiškim in drugimi organi pri reševanju skupnih družbenih zadev.

Težišče razprave v osnovnih organizacijah sindikata pa bo usmerjeno predvsem na tista vprašanja, ki zadevajo neposredni interes delovnih skupnosti:

— 26. amandma, ki govori o vlogi in funkciji temeljne organizacije združenega dela,

28. amandma, ki ureja odnose med temeljnimi organizacijami združenega dela in oblikami njihovega povezovanja,

— 29. amandma, ki govori o družbenem dogovarjanju in samoupravnem sporazumevanju,

— 30. amandma, ki opredeljuje osebno delo,

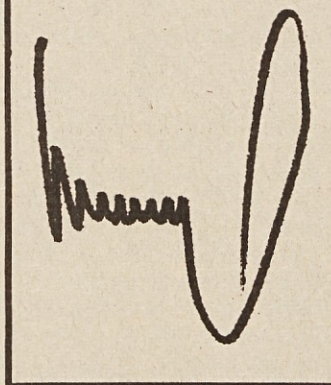
— 31. amandma, ki opredeljuje odgovornost SRS za zagotavljanje enotnega jugoslovanskega trga,

— 33. amandma, ki govori o vlogi narodne banke itd.

Zahtevnost stvarine, ki jo obravnavajo ustavni amandmaji nas obvezuje, da članstvu razložimo predvsem pomen in vsebino ustavnih sprememb. Pozorni moramo biti do vseh predlogov in pobud za jasnejšo in popolnejšo formulacijo amandmajev ter upoštevati ideje za oblikovanje nove republiške ustave, ki jo bomo sprejeli leta 1972.

Zahvaljujem se vsem obratom, svojim najožjim sodelavcem in vsemu delovnemu kolektivu za prisrčne čestitke, ki sem jih prejel ob svoji petdesetletnici — z željo po nadaljnjem uspešnem sodelovanju

glavni direktor
Stanko Krumpak

vprašanja—odgovori—vprašanja—odgovori—vp

Kdo odgovarja za plačilo?

VPRAŠANJE:

Kako ravnati pri sklepanju pogodb in v poznejšem obračunskem postopku, kadar obstaja neko podjetje, ki ima svoje obrate v različnih krajih zunaj sedeža matičnega podjetja?

ODGOVOR:

Vprašanje je v poslovanju našega podjetja vsekakor umestno, ker prav v tem pogledu prihaja do neprijetnih zapetljajev, če ne prej, pa pri končni izterjavi, zlasti pa v primeru tožbe in pravnega postopka.

Glede na določbe Temeljnega zakona o podjetjih so namreč podjetja v državi organizirana različno: obstajajo enotna podjetja, ki nimajo svojih poslovnih enot oziroma „organizacij združenega dela“, kakor te enote imenuje zakon. Nekatera podjetja pa imajo v svojem sestavu samostojne organizacije združenega dela kot pravne osebe in samostojne organizacije, ki niso pravne osebe, pa tudi enote, ki

pravno niso ne eno ne drugo.

S takimi enotami naše podjetje prihaja v poslovne zveze, često pa iz celotne dokumentacije ni razvidno, kdo je pravi plačnik za izvršene storitve ali prodane proizvode in se često tudi izdajo računi na nepravilen naslov.

Naj navedemo konkreten primer.

Zagrebački mljekari — pogon „Vindija“ Varaždin je bilo dobavljeno blago v milijonski vrednosti. Ker blago ni bilo plačano, smo vložili tožbo proti Zagrebački mljekari, na katero so bili računi knjiženi. Ta je osporavala dolžnost plačila, češ da je pogon „Vindija“ Varaždin samostojna enota in kot pravna oseba za svoje obveznosti odgovarja sama in ne Zagrebačka mljekara kot matično podjetje. Na podlagi teh dejstev bi bilo potrebno tožbo preusmeriti na pogon Vindija — kar pa je odvisno od soglasja prvega in drugega toženca in od pre-

soje sodišča ali pa tožbo umakniti in na novo tožiti pogon Vindija. To pa je zvezano s precejšnjimi stroški, ne glede na obilico dela, mnogo razprav pred sodiščem itd.

Zaradi jasnosti in z namenom, da se takšni in podobni nesporazumi odpravijo, naj navedemo, kakšna je odgovornost enot oz. matičnega podjetja za plačilo obveznosti po zakonskih predpisih.

Ce je podjetje enotno (brez poslovnih enot), nejasnosti ne more biti. Podjetje vsekakor odgovarja za svoje obveznosti z vsemi svojimi sredstvi. Če ima podjetje poslovne enote (npr. predstavništvo ipd.), ki niso samostojne organizacije združenega dela, za obveznosti take enote odgovarja matično podjetje.

Isto velja, če ima podjetje samostojne organizacije združenega dela, ki niso pravne osebe. Tudi za obveznosti le-teh odgovarja primarno matično podjetje.

Nekaj drugega pa je, če ima podjetje v svojem sestavu samostojne organizacije združenega dela, ki so pravne osebe. Te odgovarjajo za svoje obveznosti same z vsemi svojimi sredstvi; le če ta sredstva ne zadostujejo za kritje obveznosti, nastopi odgo-

vornost matičnega podjetja. Vse to seveda le pod pogojem, da so samostojne organizacije, ki so pravne osebe, vpisane v registru in je v registru vpisana tudi subsidiarna odgovornost matičnega podjetja. Če tega vpisa ni, odgovarjata samostojna organizacija in matično podjetje solidarno, se pravi, da je možno vložiti skupno tožbo proti organizaciji in proti matičnemu podjetju.

Res je, da statusa poslovnih enot nekega podjetja ni mogoče ugotoviti pri neposrednih naročilih naših proizvodov ali pri sklepanju pogodb brez posebnega vprašanja.

Zato je potrebno ob kakršnemkoli sklepanju pogodb ugotoviti in vnesti v pogodbo posebno klavzulo, kdo odgovarja za plačilo: ali enota sama ali matično podjetje, in dosledno po tej ugotovitvi tudi sestaviti pravilen in popoln naslov kupca oz. naročnika v pogodbi sami in zlasti tudi v situacijah in računih.

G. K.

Nezgode v I. polletju

V prvem polletju 1971 je bilo v podjetju zaposlenih povprečno 2793 (2577) delavcev. Od tega se je poškodovalo 137 (97) delavcev, ali 4,90 % (3,77 %). Številke v oklepajih se — zaradi primerjave — nanašajo na leto 1970.

Zaradi poškodb pri delu je bilo izgubljenih 13.600 (11.640) ur, od tega v breme podjetja — do trideset dni — 12.968 (9.896) ur, v breme socialnega zavarovanja — nad trideset dni — pa 632 (1744) ur.

Največ se je poškodovalo — 59,5 % (53,5 %) — KV delavcev, na drugem mestu so VKV delavci in vajenci s po 12,6 % (11,7 %) VKV in 15,0 % vajenci, slede NKV delavci — 11,4 % (10,0 %), ter PKV delavci in uslužbenci s po 1,3 % (3,3 %).

Po dnevih je na prvem mestu torek s 26,6 % (19,0 %), na drugem mestu je sreda z 19,0 % (19,0 %), na tretjem mestu petek s 17,7 % (24,2 %), ponedeljek je s 15,2 % (19,0 %) ma četrtem mestu, četrtek z

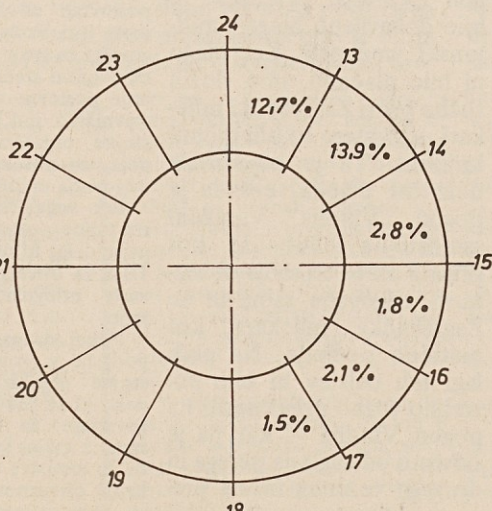
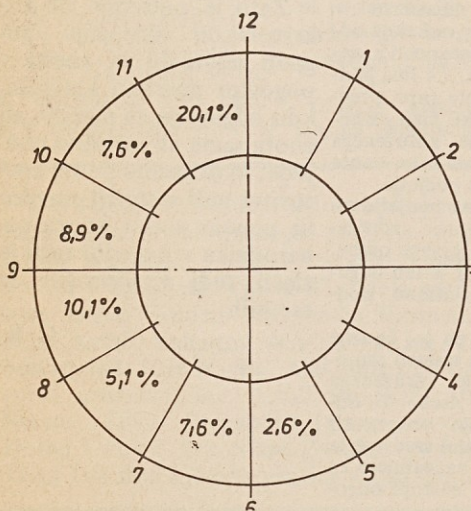
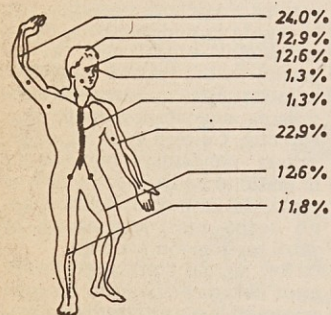
12,6 % (13,8 %) pa na petem. Ob sobotah se je pripetilo 7,6 % (3,5 %) poškodb in v nedeljo 1,3 % (1,5 %) poškodb pri delu.

Če pogledamo vzroke poškodb, lahko ugotovimo, da je bilo največ poškodb na strojih — 21,9 %, nato v notranjem transportu — 13,6 %, na istem mestu so tudi poškodbe, ki so se pripetile zaradi nepazljivega dela — 13,6 %, slede poškodbe pri padcih z lestve ali odra — 12,4 %, nato poškodbe pri dviganju bremen in prometne nesreče — 7,3 %, na šestem mestu so poškodbe, ki so se pripetile pri padcih predmetov na delavce — 6,2 %, na sedmem mestu so poškodbe, ki so se pripetile pri varjenju, in na osmem mestu so ostali vzroki poškodb, ki jih ni mogoče opredeliti.

Poglejmo še, kakšne vrste poškodb so se dogajale. Na prvem mestu so udarci s 34,6 %, nato sledijo odrgnine s 16 %, na tretjem mestu — 14,8 % so zvini, na četrtem mestu so urezi. Na petem mestu s po 6,2 % so zlomi in tučki v očesu, na šestem mestu so ubodi s 4,9 % in na sedmem mestu so ostale poškodbe z 2,5 %.

Kako so se poškodbe dogajale po obratih, delovnih mestih, mesecih, delih telesa in urah, pa nam prikazujejo objavljeni diagrami. Vsi ti pokazatelji nam jasno povedo, da je varnostna disciplina na delovnem mestu do-

NEGREČE PO URAH

kaj tuja, uporaba varnostnih sredstev pa samo odvečna dolžnost. Posebno bi se ob teh rezultatih morali zamisliti KV delavci, saj se prav teh delavcev največ poškoduje in s svojim nevarnim načinom dela tudi dokaj slabo vplivajo na ostale delavce in vajence, posebno če pomislimo, da bo marsikateri izmed teh KV delavcev nekoč še vodilni monter. Kako bo potem tako vzgojen predpostavljeni lahko zahteval od svojih podrejenih delavcev, da morajo upoštevati varnostne ukrepe pri delu?

Kajti star pregovor pravi, kar se Janezek nauči, to Janez zna...

SINDIKATI SE OPREDELJUJEJO ZA NADALJNJO AKTIVNOST PRI URESNIČEVANJU USTAVNIH DOPOLNIL — ZAČETEK PRI DELAVCIH

SPREMENITI PRAKSO

V Zvezi sindikatov Jugoslavije so se nedavno sestali sindikalni delavci iz občin in drugih območij, da bi se opredelili za nadaljnjo aktivnost pri uresničevanju ustavnih dopolnil. Sekretar ZSJ Marjan Rožič je dejal uvodoma, da je aktivnost sindikata bistvenega pomena za razvoj samoupravljanja. To

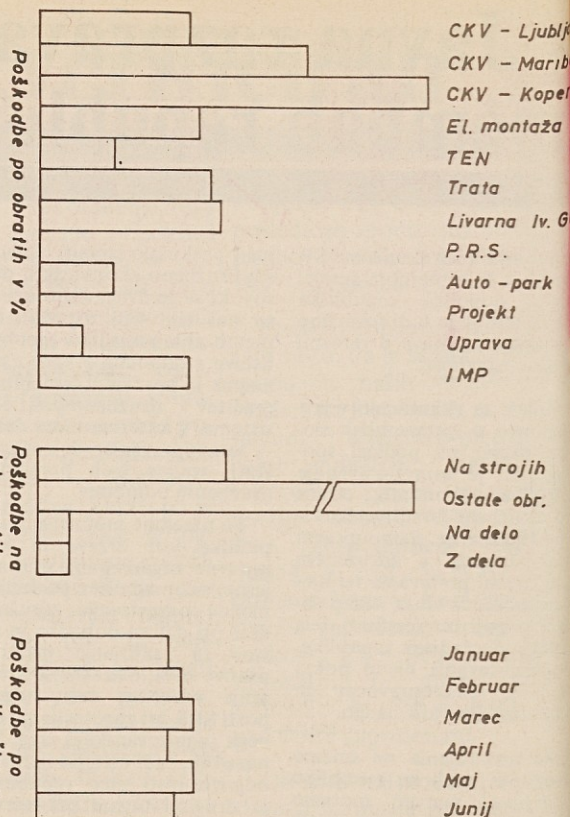
pa je dolgotrajno delo, ki mora dosedanje prakso skoraj popolnoma spremeniti.

Treba je začeti pri delavcih. Že v delovnih organizacijah je treba aktivnost spremeniti. Doslej smo namreč marsikaj pomembnega prepuščali pravnikom in strokovnim ali upravnim službam ter delali tako, da so delavci njihove predloge in akcije samo potrjevali. Zdaj se morajo delavci najprej opredeliti za vsako potrebno spremembo in potem naročiti strokovnim in drugim delavcem, da sprejeta stališča oblikujejo in spravijo v življenje.

S spreminjanjem tistega, kar narekujejo ustavna dopolnila, mora sindikat vztrajati tudi pri spreminjanju zakonodaje, ki ovira uveljavljanje ustavnih sprememb v vsakdanjem življenju. Pri tem je treba računati na odpor tistih, ki sodijo, da je samoupravljanje spriča naših

gospodarskih težav v delovni zvezi in da ga lahko obidejo. Zato morajo biti sindikati pozorni na vse spremembe, ki jih pripravljajo po republikah in pokrajinah. Nasprotno bodo predvsem vsa izboljšanja in vsakršni poskusom prepisovanja kakor je bilo v navadi v delovnih pripravljanih prvih statutih delovnih organizacij in podobnih sprememb. Zaradi tega težijo sindikati k bolj izmenjavi izkušenj pri uresničevanju samoupravljanja.

Sindikalne organizacije morajo torej vztrajati pri tem, da bodo prišle do analize stanja samoupravljanja in prakse v vseh kolektivih. Nosilci te aktivnosti naj bodo delavski sveti, oziroma organi samoupravljanja v skladu s svojo odgovornostjo. To pa je hkrati prostor za delovanje zlasti komunistov in tudi vseh ostalih aktivnih delavcev v družbenem življenju.

SPET VSA MONTAŽNA IN PROIZVODNA DEJAVNOST NA GRADBIŠČU TOVARNE ZDRAVIL KRKA V NOVEM MESTU

Izredna delovna disciplina na zahtevnem objektu

Ne gre za površinsko velik objekt, temveč za visokovredne in izredno kakovostne ter zahtevne instalacije jakoga in šibkega toka, prezračevanja, ogrevanja in vodovodnih instalacij. KRKA – tovarna zdravil, Novo mesto.

Novi objekti bodo kakovostno spremenili proizvodnjo farmacevtskih izdelkov. Z njimi se bo Krkina farmacevtska proizvodnja premaknila v sam vrh jugoslovanske lestvice. Naše podjetje bo znova prestalo temeljito delovno preizkušnjo na tehničnem področju industrijsko-montažne dejavnosti.

Poglavitna instalacijska dela bodo opravljena v zavidljivem roku. Bistveni poudarek pri naših delih je padel v leto 1971. Naša dela bodo zaključena do 29. novembra letos.

Na gradbišču tovarne zdravil KRKA trenutno dela 50 do 60 monterjev IMP, ki pospešeno in zanesljivo v 12-urnem delavniku približujejo instalacijska dela planiranemu zaključku.

Investitor je nadvse zadovoljen. Posebej poudarja izredno delovno disciplino montažnih skupin. Še bolj je zadovoljen s kvalitetnim izvajanjem naših del. Industrijske instalacije potekajo po projektih, ki so jih izdelali naši projektanti.

PRVO SREČANJE Z NAŠIMI – ŽE OD DALEČ

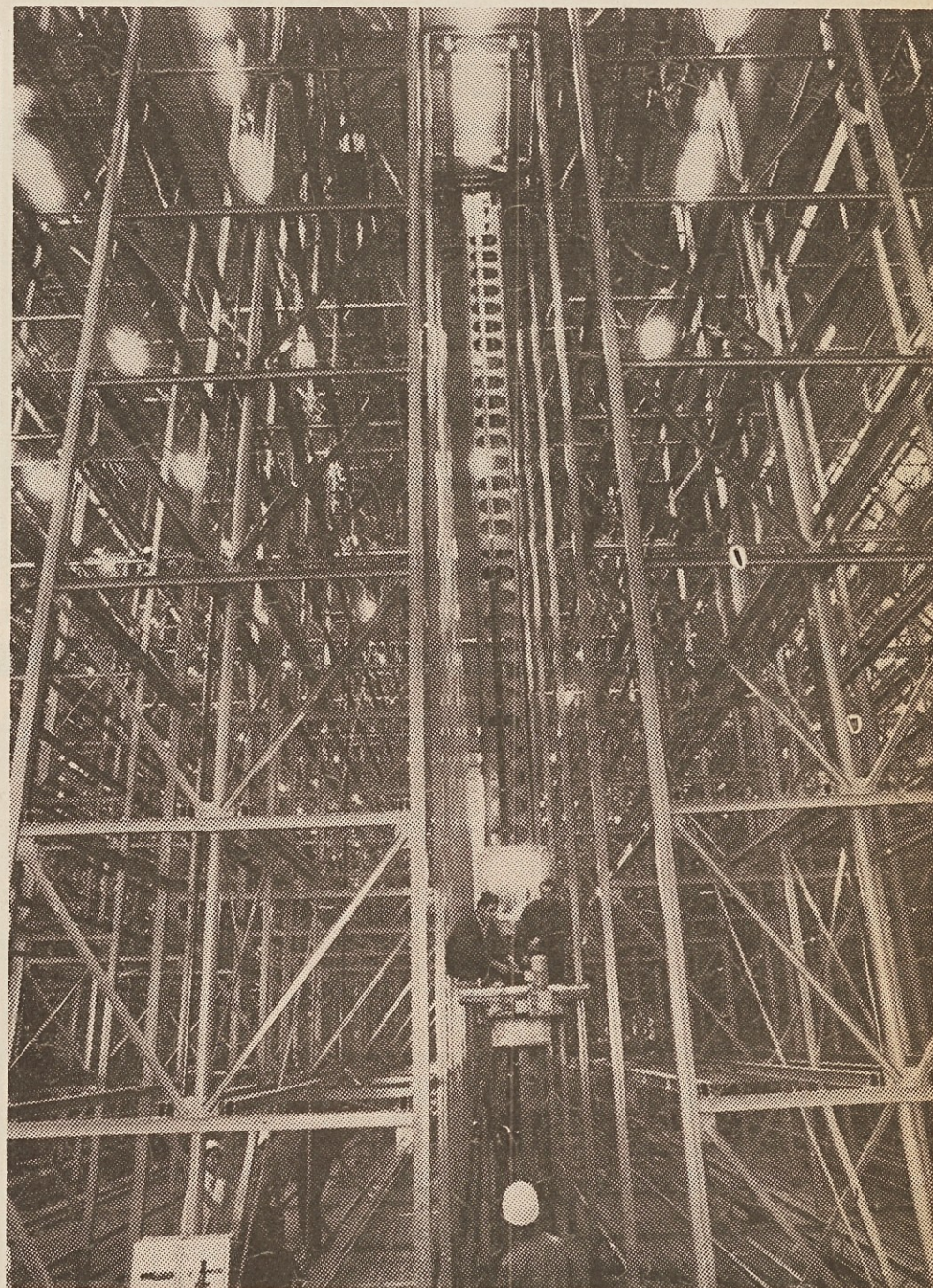
Jesenska gosta jutranja
megla ovira hitro potovanje.
Nevarnosti na hitri cesti

Ljubljana–Zagreb je na pretek. Na odcepu za Novo mesto in spustu po vijugasti cesti se nenadoma znajdem v sončni svetlobi jesensko pozlačene Dolenjske. Nebo je kristalno čisto. Taka sprememba poživlja in človeka vzradosti.

Namen potovanja – obisk naših monterjev na gradbišču novih objektov Tovarne zdravil „KRKA“, Novo mesto.

Dober kilometer pred gradbiščem zagledam skupino monterjev v modrih delovnih oblekah, ko zavijajo v bife na malico. Prepoznam jih, čeprav nimajo (obveznih!) našitkov „IMP“ na delovnih oblekah. Neverjetno, kako se naši monterji tudi brez našitkov ločijo od drugih gradbeno-montažnih delavcev.

Na gradbišče je možen dostop le mimo vratarja. Majhna formalnost in že sem v pisarni kapitalne izgradnje. Na gradbišču ta trenutek delavcev praktično ni. Stroji mirujejo in delavci uživajo zadnje minute dopoldanskega odmora. Nekateri posejajo na soncu. Drugi se ži-

V regalnem skladišču, ki je 17 metrov visoko

vahno pogovarjajo in oni, sedeči na travniku, se šaliyo.

V pisarni kapitalne izgradnje tudi v času delovnega odmora delajo. Prijazen sprejem ing. Morosinija mi omogoča hitro in natančno osvetliti razmere na gradbišču.

Naša vodilna monterja Janez Igličar in Vinko Hri-

bar pravkar prekinjata razgovor, želita nekatera pojasniti. Sedaj je gradbišče zopet oživel. Ropot strojev in razni klici delavcev naznajo zaključek dopoldanskega odmora. Vsak delavec je spet na svojem mestu in pri svojem delu.

Sprehod skozi oddelke objekta mi omogoča ing.

Morosini. Stisk marsikatero žuljave roke monterja me povezuje z našimi.

„Kako je, Peter?!“ odgovorim našega, ki na visoki lestvi pritruje pod stropom konzolo.

„Zdaj je dobro, ko sem nad vami...“, mi v šali odgovori ter nadaljuje z delom. (Nadalj. na 6. in 7. str.)

Montaža klimatskih naprav

Naši med dopoldanskim
odmorom na gradbišču

Izredna delovna disciplina

Življenjski pogoji za naše in tuje delavce v Novem mestu niso najboljši. Prilagojeni so tamkajšnjim razmeram. Novo mesto z okolico vred nima dovolj prenočišč za večje skupine ljudi, ki so se srečale v Krki. Ležišča so predvsem neprimerna in dovolj draga, predraga za tisto, čemur služijo. Tudi prehrana ni tako urejena, da bi ustrezala. Dnevne obroke imajo naši delno v menzi KRKE, gasilskem domu, okoliških gostiščih ter v bifejih. Gostinsko-turi-

stični delavci in domačini izkoriščajo trenutno situacijo: veliko število gradbenih in montažnih delavcev ter zvišujejo cene hrane in prenočišč. Na te razmere vplivati ne moremo, moramo pa izrecno pohvaliti naše sodelavce, da to težavo prenašajo brez tarnanja in vespovsod je odgovor monterja približno enak: „Na tere-

Tudi vodilni monter se mora pogosto sam lotiti dela: Janez Igličar

nu je pač tako, saj nismo doma...!“

Večina monterjev čez teden torej dela in živi v Novem mestu in okolici. Ob zaključku delovnega tedna se večina vrača domov.

ZADOVOLJSTVO INVESTITORJA NAD MONTERJI IMP

Ob tem me je takoj zanimalo mnenje investitorja, kako je s prihodom naših monterjev na delo v ponedeljkih. Presenetljiv odgovor:

„Nimamo pripomb. Želimo, da javno poveste v vašem Glasniku še to: vinjenosti pri delu na tem gradbišču vaši monterji ne poznajo, čeprav je le-ta pogost spremljevalec pri ljudeh, ki so na terenu.“

Torej javna pohvala za naše!

Objekt, kakršen je KRKA, tovarna zdravil v izgradnji, tudi po številu sodelujočih delavcev običajno terja po evropskih merilih več hujših nesreč. Do sedaj, ko poročam s tega objekta, ni bila zabeležena še nobena

hujša nesreča. To pomeni, da delavci upoštevajo varnostne predpise in opravljajo zahtevna dela trezno in s premislekom. Tako je treba delati povsod!

Fotografija nazorno prikazuje regalno skladišče. Regali so visoki 17 metrov! Zgoraj nad regali, pod stropom, so naši monterji izvajali instalacije jakega toka že takrat, ko regalov še ni bilo... Vsak komentar je pri tem odveč za tistega, ki pozna težave del v nezaščitenih višinah.

Toda pri monterjih ni čutiti nobene nejevolje, nikakršne mrzlične panike. Kljub temu, da so dnevno izpostavljeni izčrpavajočemu naporu. Posebna odlika naših monterjev!

Zal imamo premalo posnetkov, ki bi nam osvetlili tiste faze del na objektu, ki so bile še posebno težavne. Povem lahko le to, da bi na ta način dobili boljši vtis zapletenosti, težavnosti ter iznajdljivosti naših monterjev pri izvajanju industrijske instalacije, ki je narejena

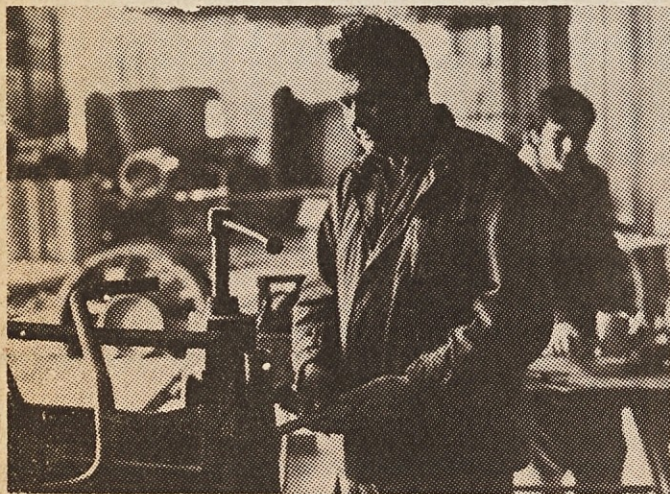

Vodilna monterja Kepic
in Mrčun pri vezavi protitočnikov

doma in tudi vezana na uvožene naprave.

POSEBNA ORGANIZACIJA DELA NA ZAHTEVNEM GRADBIŠČU

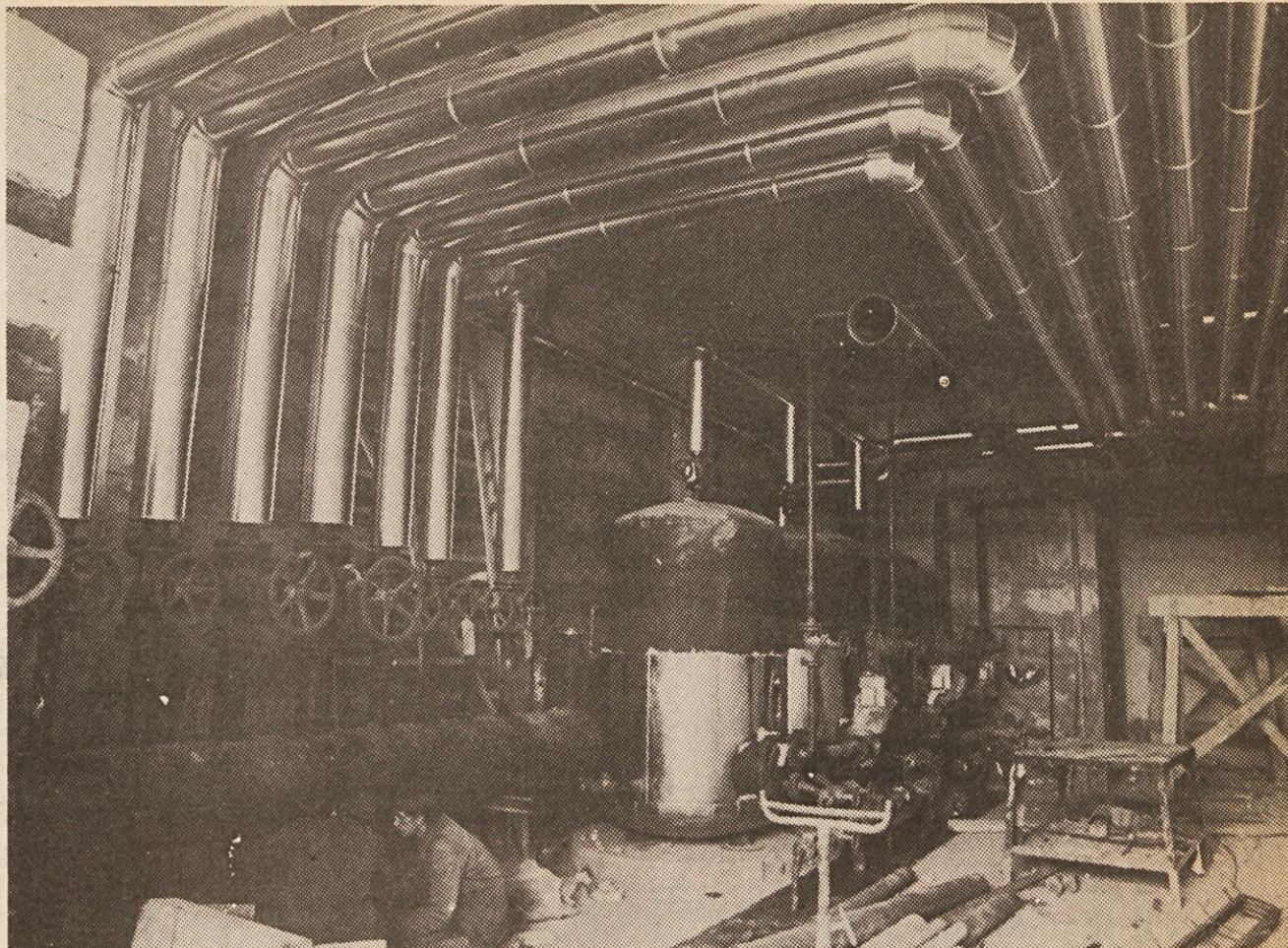
Torej — načrti za vsa instalacijska dela so izdelani v našem podjetju. Večina materialov in naprav je izdelana doma in na našem tržišču. Industrijsko instalacijo izvajamo samostojno. Pri tem ima uvoz še vedno pomemb-

Izredna delovna disciplina na zahtevnem objektu

no vlogo, toda ne več poglavitno. Prav na tem industrijskem objektu beležimo očiten napredek naše celotne montažne dejavnosti.

V prostorih, kamor sva med obiskom na gradbišču zašla s šefom kapitalne izgradnje, so naprave za predpripravo zraka. Med pločevinastimi kanali zagledam monterja, kateremu je videti iz kanala le delovne čevlje, nogavice in hlačnici. Telo je izginilo v zaviti kanal pod stropom. Druga dva mu strežeta. Eden z oporo, drugi z orodjem. Tudi to delo je treba opraviti. Vodilni monter

Posvet ob shemi vezave
jakega toka

Ignac Zaletelj se v ozadju ubada z načrtom. Očitno mu ne gre tako, kot bi bilo treba.

Antona Mrčuna nisem srečal, toda tam je bil Zdravko Kepic, ožarjen z bliski varilnih aparatov, ki so jih imeli v rokah monterji centralne kurjave. Prijazno, vendar zbadljivo izmenjava nekaj misli.

Objekt, o katerem govorimo, predstavlja za naše podjetje finančno realizacijo večjega obsega. Temu primerno smo izvedli tudi posebno organizacijo dela. Ta se kaže v nenehnem kontaktiranju med enotami znotraj našega podjetja, v skupnem nastopu vseh dejavnosti do investitorja in sprotnem obravnavanju nalog, ki se dnevno postavljajo pred delovne skupine električarjev, kurjarjev, vodovodarjev in monterjev klimatskih naprav. Dnevno povezovanje med skupinami in investitorjem uspešno opravlja Janez Grčar v sodelovanju z vsemi šefi montaž in nabavnimi službami. Vodilni monterji zanesljivo in odgovorno usmerjajo številčno močne delovne skupine.

Tako celovit, organiziran in enoten nastop združenih dejavnosti podjetja zanesljivo

Del visokotlačne parne
instalacije v kletni stroj-
nici

vo pelje k novi delovni zmagi, ki bo po vseh predvidevanjih dosežena 29. novembra letos.

OBISK GRE H KONCU – VTISI ODLIČNI

Vodovodarji so razkropljeni. V desnem spodnjem prostoru srečava dva in potem zopet na drugem koncu objekta še nekateri.

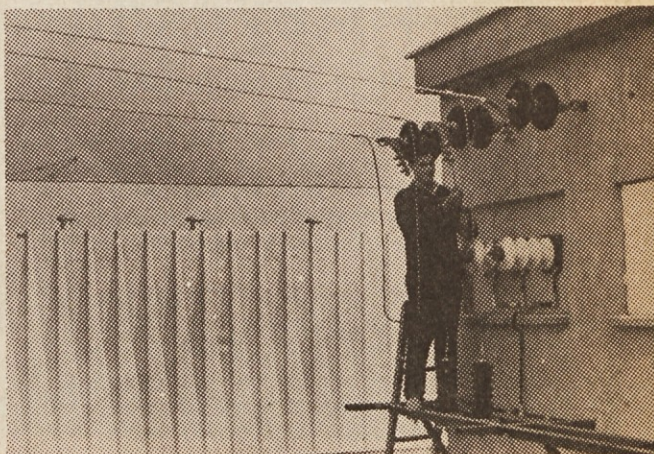
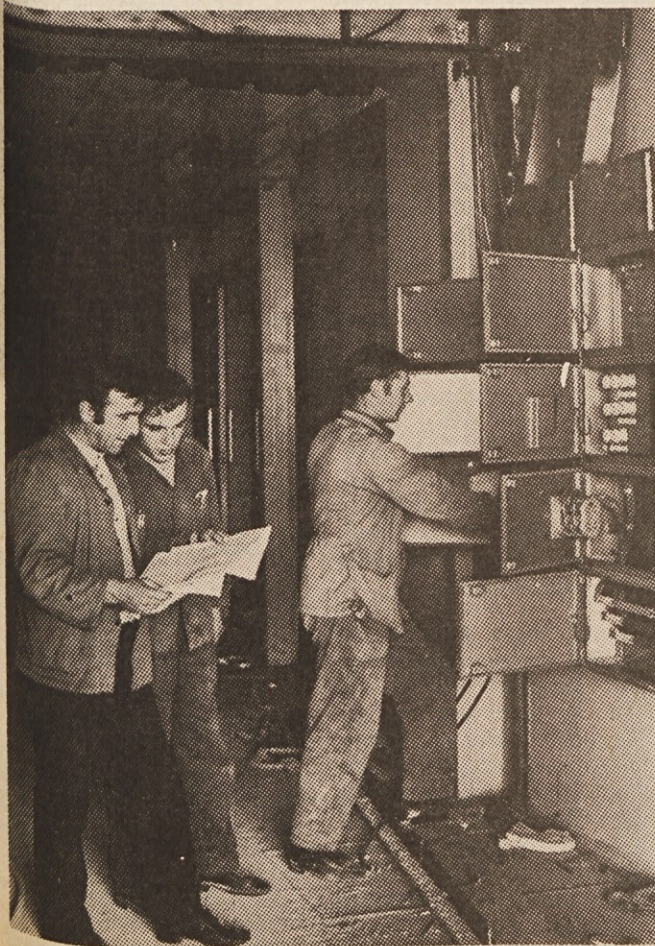
Na zunanjem robu trafopostaje ob objektu krožijo električarji. Zdi se, kot bi

ona dva ob zunanji steni izvajala neko posebno telovadno točko. Očitno imata opravka z neko vezavo. Stane Turman in Anton Jošt sta v zaupnem razgovoru med vrati regalnega skladišča. To traja le nekaj minut, nato se razideta. Vsak v svojo smer in k določeni nalogi.

In tako sva s predstavnikom investitorja obšla vse prostore obeh objektov. Strnjeni vtisi vsega je en sam – odlično.

SLAVKO ŽAGAR

Posebne spretnosti zahteva montaža ob trafopostaji

IMP na zagrebškem velesejmu

(NADALJEVANJE S STRANI)

1. vozlišč, t. j. gradbena podjetja in podjetja za distribucijo električne energije. Tudi koristniki naših šibkotočnih naprav (hišne govornice, prave, signalno-receptorske naprave) so bili ugodno presenečeni nad našimi novimi izdelki ter so dali odkrito priznanje našim naporom pri iskanju vedno novih rešitev. Kako vedno, so od eksponatov naše tovarne regulacijskih armatur in aparatov na Trati največje zanimanje

ZV v številkah

To je bila že 91. gospodarska prireditev v 63 letih obstoja ZV.

Prvič po 15 letih sta razstavljali tudi LR Kitajska in LR Albanija, razen teh pa še 20 držav iz „tretjega sveta“, kar je dvakrat več kot lani.

Bilo je 37 nacionalnih kolektivnih razstav, individualno pa so se predstavili razstavljenci iz 18 držav.

Jesenska prireditev je obsegala 270.000 kvač. m pokritega in odprtega razstavnega prostora.

Sejem je obiskalo med drugim okrog 80 tisoč tujih gospodarstvenikov z vseh ekonomsko geografskih področij, spremljalo pa ga je tudi okoli 100 strokovnih tribun.

zbudili naši novi proizvodi, posebno tisti, ki so namenjeni za centralno ogrevanje individualnih stanovanjskih zgradb. Mnogo je bilo povpraševanja po regulatorjih nivoja NS, katerih proizvodnjo smo začeli letos, in za novo črpalko CT. Od črpalke je bila posebna pozornost deležna najmanjša – GH 25, spet predvsem s strani interesentov za individualno gradnjo stanovanjskih hiš. Odveč je posebej opozarjati, da so se naši poslovni partnerji zelo zanimali za naše možnosti glede povečanja kapacitet te tovarne, glede na razmeroma dolge dobavne roke.

V tem sestavku ne smemo zanemariti priznanja, ki smo ga prejeli na velesejmu za našo proizvodnjo klimatskih naprav, to je klimatskih central, ventilatorjev, pretvornikov itd. Komfort postaja vse pogostejša zahteva, s tem v zvezi povečujejo zahteve glede klimatiziranja prostorov, domača proizvodnja teh naprav pa ni bila ustrezna. Zato je bilo uvajanje tovrstnih naprav našega podjetja sprejeto z neprikritim zadovoljstvom. To razpolo-

ženje je še posebej prišlo do izraza na samem velesejmu, kjer smo zabeležili tako s strani projektantov kakor tudi neposrednih investitorjev znatno zanimanje za te naše proizvode.

Če na koncu na kratko strnemo rezultate našega nastopa na letošnjem velesejmu, je treba predvsem poudariti poslovno in tehnološko-komercialno spoznavanje naše proizvodnje s strani interesentov vseh vrst. Razstavljanje proizvodov smo izkoristili kot prikaz svojih možnosti pred tistimi, katerim so ti proizvodi namenjeni, nadalje za sklepanje in za poglobljanje poslovnih zvez z našimi dosedanjimi poslovnimi prijatelji.

Tako lahko ocenimo naš letošnji nastop na velesejmu kot posebno uspešen. K temu je razen kvalitete razstavljenih vzorcev pripomoglo tudi uspešno aranžiranje naših eksponatov, saj raznolikost naše proizvodnje terja, da se kljub različnim proizvodom doseže skladnost celotnega razstavnega prostora.

MIROSLAV MACAROL

Nova tlačna stikala

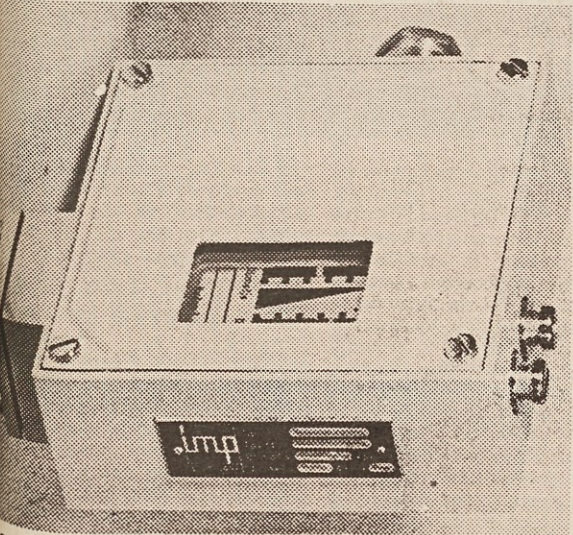
BODO VRNILA UGO TEJ PANOGI SERIJSKE PROIZVODNJE

Naša tovarna že dalj časa proizvaja tlačna stikala, katerih kvaliteta in uporabnost pa nista več primerni za sedanje tehnične zahteve in za večje serije. Potrebno je bilo zato preiti na novo konstrukcijo tlačnih stikal, ki bodo imela možnost čim širše uporabe ter bodo tudi na primerem tehnološkem nivoju. Meritve na prototipih so pokazale odlične rezultate. V PRS bodo orodja in pomagala za serijsko proizvodnjo v najkrajšem času gotova.

Tlačna stikala tipa TSO uporabljamo za dvotočkovno regulacijo tlaka, lahko so tudi tlačni omejevalci ali pa nadzirajo oz. signalizirajo mejne tlačne vrednosti.

V ohišju iz tlačno litega aluminija so: priklopno mikrostikalo, prenosno ročičje mehanizma za nastavljanje želene vrednosti in preklonke diference, ter električne priključne sponke. Tipalo je izvedeno z opno iz umetne snovi in samostojno pritrjeno na zunanji strani ohišja.

Sprememba tlaka na opni s pomočjo ročičja priklopi mi. ro-

Kontakt je enopolni priključek, ki omogoča različne električne povezave glede na zahtevano tlačno vrednost. Uporabno je za naslednje medije: zrak, vodo, olja, pogonska goriva, zemeljski plin, kurilno olje in podobno.

TEHNIČNI PODATKI

- stikalo:
 - obremenitev kontakta:
 - pogostnost vklopov:
 - zaščita ohišja:
 - priključek tipala:
 - lega vgradnje:
 - dovoljena temp. okolice:
 - izvedba:
 - teža
- Preklopno enopolno mikrostikalo
15 A pri 220 V ~, 10 A pri 380 V ~
največ do 30 /min
P33 (DIN 40050)
R 1/4"
katera koli, tudi na napravah z zmernimi vibracijami in na transportnih agregatih
+45° C
ustreza predpisom VDE 0660, razred C
cca 1,3 kp

T : p	Koda	Območje [kp/cm²]	Preklopna diferenca [kp / cm²]		Tlačna varnost do [kp/cm²]
			Fiksna Na začet. območja	Nastavljiva Na koncu območja	
			Min.*	Max.	
TSO - 01	979580003	0, 0,25	0, 05	0, 15	15
TSO - 02	979580012	0, 0,25	0, 05	0, 15	15
TSO - 03	979580004	0, 0,25	0, 05	0, 15	15
TSO - 04	979580013	0, 0,25	0, 05	0, 15	15
TSO - 05	979580005	0, 0,25	0, 05	0, 25	15
TSO - 06	979580014	0, 0,25	0, 05	0, 25	15
TSO - 07	979580006	0, 0,25	0, 05	0, 25	15
TSO - 08	979580015	0, 0,25	0, 05	0, 25	15
TSO - 09	979580007	0, 0,25	0, 05	0, 25	15
TSO - 10	979580016	0, 0,25	0, 05	0, 25	15
TSO - 11	979580008	0, 0,25	0, 05	0, 25	15
TSO - 12	979580017	0, 0,25	0, 05	0, 25	15
TSO - 13	979580009	0, 0,25	0, 05	0, 25	15
TSO - 14	979580018	0, 0,25	0, 05	0, 25	15
TSO - 15	979580010	0, 0,25	0, 05	0, 25	15
TSO - 16	979580019	0, 0,25	0, 05	0, 25	15
TSO - 17	979580011	0, 0,25	0, 05	0, 25	15
TSO - 18	979580020	0, 0,25	0, 05	0, 25	15

KLJUB TEŽAVAM Z REPRODUKCIJSKIM MATERIALOM

Letos predvidevamo rekordno proizvodnjo TV - pretvornikov

Težave pri uvozu reprodukcijskega materiala za izdelavo TV pretvornikov so povzročile, da proizvodnja teh naprav v letošnjem letu ni potekala po predvidenem planu. Posledice so se pokazale v negodovanju naših kupcev, ker aparatov niso dobili v dogovorjenem roku, neugodni pa so bili tudi finančni pokazatelji v posameznih obdobjih za to panogo.

Razmere so se po prispetju najnujnejših materialov začele normalizirati, ker je proizvodnja stekla pospešeno in bo po sedanjih pokazateljih možno v oktobru že zadostiti najnujnejše potrebe glede nabav našim kupcem, do konca leta pa izpolniti v celoti vse letošnje prodajne obveze ter doseči v primerjavi s prejšnjimi leti rekordno proizvodnjo TV-pretvornikov.

Nikakor pa se ne smemo s temi rezultati zadovoljiti ter misliti, da smo s tem dosegli optimalne proizvodne rezultate, temveč moramo iskati nove rešitve in izhodne poti za nadaljnjo rast te proizvodne panoge. Ne smemo pozabiti na kočljivost manjšega števila uvoznih za nabave materialov iz uvoza brez posedovanja lastnih deviz.

Po drugi strani pa bomo morali prisluhniti tudi težnjam, ki so aktualne v njem letu uveden v precejšnji meri material domačih proizvajalcev, skrčilo pa se bo tudi število uvoznih dobaviteljev. S tem bomo v precejšnji meri zmanjšali potrebe glede deviz in poenostavili postopek uvoza zaradi manjšega števila uvoznih ključkov.

Zato bo za proizvodnjo tovrstnih aparatov v naslednjem letu uveden v precejšnji meri material domačih proizvajalcev, skrčilo pa se bo tudi število uvoznih dobaviteljev. S tem bomo v precejšnji meri zmanjšali potrebe glede deviz in poenostavili postopek uvoza zaradi manjšega števila uvoznih ključkov.

Po drugi strani pa bomo morali prisluhniti tudi težnjam, ki so aktualne v njem letu uveden v precejšnji meri material domačih proizvajalcev, skrčilo pa se bo tudi število uvoznih dobaviteljev. S tem bomo v precejšnji meri zmanjšali potrebe glede deviz in poenostavili postopek uvoza zaradi manjšega števila uvoznih ključkov.

Zato bo za proizvodnjo tovrstnih aparatov v naslednjem letu uveden v precejšnji meri material domačih proizvajalcev, skrčilo pa se bo tudi število uvoznih dobaviteljev. S tem bomo v precejšnji meri zmanjšali potrebe glede deviz in poenostavili postopek uvoza zaradi manjšega števila uvoznih ključkov.

A.P.

O SPREMENBI PLANIRANIH OBVEZNOSTI ZA LETO 1971 IN NEKAJ BISTVENIH KAZALNIKOV POSLOVANJA DO SEPTEMBRA

Spričo osem mesečnih dosežkov — realna sprememba plana

V začetku leta sprejete planirane obveznosti so bile v teku gospodarskih dogajanj med letom tako občutno presežene, da je odbor za gospodarjenje na seji dne 24. julija sprejel sklep, po katerem je pristojna služba pripravila predlog za spremembo plana. Samoupravni organi obratov so predlagane spremembe osvojili kot svoje obveznosti, ki jih bodo v tekočem letu tudi realizirali. Centralni delavski svet pa je na osnovi sklepov ODS na seji dne 23. avgusta dokončno potrdil spremembo plana.

Sprejete planske spremembe, primerjane s prejšnjim planom, se nanašajo predvsem na naslednje elemente:

– povečan je plan realizacije in celotnega dohodka za	16,7 %
– planirani stroški poslovanja so povečani za	15,9 %
– planirani dohodek je povečan za	12,9 %
– planirani bruto dobiček je povečan za	24,7 %
– planirano število delavcev je povečano za	0,4 %
– planirana prodaja pa se poveča za	32,5 %

Po sprejeti korekciji plana bi moralo podjetje kot celota izvršiti 380,330.000 din bruto realizacije. Prevzete planirane obveznosti za posamezne obrate pa so iz tega naslova (v tisočih din) sledeče:

– CKV Ljubljana	87.100
– CKV Maribor	40.000
– CKV Maribor za dela v inozemstvu – vzhod	18.750
– CKV Koper	18.000
– Elektromontaža	82.100
– TEN	48.750
– Trata, kov. ind.	39.000
– Livarna Iv. gorica	18.000
– Projektivni biro	7.500
– Avtopark	1.000
– Program. razv. služba	1.000
– Zastopstvo Alfa-Laval	2.050
– Delo v inozem., zahod	17.080

Navedeni plan bruto realizacije je v primerjavi s prvotnim planom po obratih procentualno povečan takole:

– CKV Ljubljana	za 26,4 %
– CKV Maribor	za 19,3 %
– CKV Koper	za 14,7 %
– Elektromontaža	za 23,0 %
– Trata, kov. ind.	za 21,7 %
– Livarna Iv. gorica	za 23,4 %
– Projekt. biro	za 28,2 %
– Avtopark	za 15,7 %

TEN, programsko razvojna služba, zastopstvo Alfa-Laval in biro za izvajanje del v inozemstvu plana bruto realizacije niso spremenili.

V zvezi s povečanim planom realizacije za 54,496.000 din ob upoštevanju vpliva povečanih cen v letošnjem letu so se povečali tudi planirani stroški poslovanja v primerjavi s prvotnim planom za 47,054.740 din in znašajo skupno 342,776.300 din ter so razdeljeni po obratih (v tisočih din) takole:

– CKV Ljubljana	80.100
– CKV Maribor	36.400
– CKV Maribor – delo v inoz.	15.000
– CKV Koper	16.110
– Elektromontaža	74.476
– TEN	43.876
– Trata, kov. ind.	35.100

– Livarna Iv. gorica	16.340
– Projekt. biro	6.027
– Avtopark	1.000
– PRS	1.000
– Zastopstvo Alfa-Laval	1.845
– Delo v inozem., zahod	15.502

Povečanje planiranih stroškov nasproti prvotnemu planu se nanaša predvsem na material, v manjši meri pa na osebne dohodke in druge vrste stroškov.

Pod pogojem, da bodo obrati poslovali v okviru planiranih stroškov in izvršili plan realizacije, je podjetju zagotovljena 9,97-odstotna stopnja bruto dobička. Planirane stopnje dobička so za posamezne obrate v odnosu na realizacijo naslednje:

– CKV Ljubljana	8,04
– CKV Maribor	9,00
– CKV Maribor, delo v inozem.	20,00
– CKV Koper	10,50
– Elektromontaža	9,28
– TEN	10,00
– Trata, kov. ind.	10,00
– Livarna Iv. Gorica	9,22
– Projekt. biro	19,64
– Zastopstvo Alfa-Laval	10,00
– Delo v inozem., zahod	9,24

Za izvršitev planirane vrednosti proizvodnje in montažnih storitev v znesku 380,330.000 din je po obratih planirano naslednje število delavcev in uslužbencev:

– CKV Ljubljana	485
– CKV Maribor	265
– CKV Maribor za delo v inoz.	20
– CKV Koper	100
– Elektromontaža	401
– TEN	315
– Trata, kov. ind.	250
– Livarna Iv. gorica	155
– Projektivni biro	72
– Avtopark	13
– PRS	42
– Zastopstvo Alfa-Laval	14
– Uprava	129
– Delo v inozem.	220
– zahod	2481
– Skupaj	2481

Zaradi povečanega plana realizacije je povečana tudi vrednost prvotnega plana prodaje za 120,000.000 din ali za 32,5 odstotka in je po posameznih obratih (brez del v inozemstvu) naslednja (v tisočih din):

– CKV Ljubljana	117.000
– CKV Maribor	70.000
– CKV Koper	35.000
– Elektromontaža	122.200
– TEN	64.400
– Trata, kov. ind.	48.000
– Livarna Iv. gorica	22.000
– Projektivni biro	10.600
– Skupaj	489.200

Realizacija sprejetega plana prodaje zagotavlja obratom delno zasedenost proizvodnih kapacitet v letu 1972, in sicer bi bili montažni obrati v prihodnjem letu zasedeni z delom za približno 5 do 6 mesecev, obe tovarni pa do 3 mesece.

Vse povečane planirane obveznosti je do konca leta možno realizirati, za kar jamčijo doseženi rezultati izvršenega dela v preteklih 8 mesecih. Za lažjo presojo naše trditve navajamo bralcem v naslednjem nekaj bistvenih kazalnikov, ki se nanašajo na 8-mesečno izvršitev realizacije in prodaje, primerjanih s korigiranim planom.

Do konca avgusta je bilo izvršeno v podjetju 269,135.978 din bruto realizacije, kar predstavlja 70,8 % letnega plana. Po planirani dinamiki pa je 8-mesečni plan presežen za 9,8 odstotka, ali za 24,133.978 din. Udeležba posameznih obratov pri doseženi 8-mesečni realizaciji pa je (v tisočih din) naslednja:

– CKV Ljubljana	60.019
– CKV Maribor	34.904
– CKV Maribor, inozem.	930
– CKV Koper	12.035
– Elektromontaža	64.935
– TEN	21.861
– jači tok	10.686
– šibki tok	
– Trata	
– kov. industr.	28.665
– livarna Iv. g.	12.044
– Projektivni biro	6.897
– Avtopark	756
– PRS	407
– Zastopstvo A.L.	1.465
– Delo v inozem. zahod	13.532

Planirane 8-mesečne obveznosti so presežene na vseh obratih, razen pri programsko razvojni službi in na delih v kotlarni „Planeta“ v Vzhodni Nemčiji, ki jih izvaja obrat Maribor. Programsko razvojna služba plana realizacije ni dosegla zaradi del, ki so dolgoročnejšega značaja, zato se realizacija ne pojavlja

mesečno enakomerno, temveč samo ob določenih obdobjih. Zaradi tega bo verjetno ta služba do konca leta zamujeno nadoknadila, vendar je udeležba te realizacije za celotno podjetje tako minimalna, da nima vpliva na končni rezultat. Na montažnih delih kotlarne v Vzhodni Nemčiji pa so zaostala gradbena dela za približno 2 meseca, zato obrat iz upravičenih razlogov ni dosegel predvidene realizacije. Ob času, ko to poročamo, pa so na tem gradbišču montažna dela v polnem teku, zato menimo, da bo zamujeno do konca leta nadoknadeno.

Pomembnost doseženega uspeha pa bo še bolj poudarjena z ugotovitvijo, da je bilo za doseženo realizacijo porabljeno v 8 mesecih 3,271.840 učinkovitih delovnih ur ali 64,08 % letnega plana, ki znaša 5,105.834 ur. Če upoštevamo, da je bil letni plan realizacije po vrednosti dosežen 70,8-odstotno ob 64,08-odstotni izrabi planiranega števila učinkovitih delovnih ur, lahko ugotovimo, da je bila planirana realizacija po 8 mesecih dela dejansko presežena za 10,5 %. Doseženi uspeh, ocenjen po tem kriteriju, je ugoden za vse enote, razen za programsko razvojno službo, kar je razvidno iz naslednjega pregleda o procentualni izvršitvi 8 mesečnega plana realizacije po obratih:

– CKV Ljubljana	111,4
– CKV Maribor	130,0
– CKV Maribor, inozem.	100,4
– CKV Koper	110,0
– Elektromontaža	113,4
– TEN	102,8
– Trata – kov. ind.	114,2
– Livarna Iv. gorica	104,2
– Projektivni biro	156,1
– Avtopark	112,9
– PRS	65,1
– Zastopstvo A.L.	136,5
– Delo v inozem. zahod	120,8

Kritična presoja navedenih podatkov je lahko samo pozitivna, saj so bila planirana predvidevanja precej presežena. Če se bodo tudi stroški za doseženo realizacijo gibal v planiranih mejah, potem nam je planirani poslovni uspeh po periodičnem obračunu za tretje tromesečje zajamčen. Na osnovi analize stroškov za prvo polletje lahko ocenimo, da se ti v tretjem četrtletju v odnosu na doseženo realizacijo procentualno ne bodo bistveno zvišali, zato lahko pričakujemo ugoden končni poslovni rezultat po 9 mesecih dela.

Prav tako bo bralce Glasnika zanimala tudi zasedenost pod-

jetja z delom za bodoče mesece, zato navajamo v naslednjem nekaj podatkov, ki so nam na voljo.

Kot je že preje omenjeno, je po planu za leto 1971 predvideno, da mora biti letos sklenjenih pogodb (brez del v inozemstvu) za vrednost 489,200.000 din. Planirana letna obveznost je bila za podjetje kot celoto konec avgusta dosežena 84,4-odstotno, saj je bilo do tedaj že pogodbeno prevzeto za 413,025.977 din del. Od navedene skupne vrednosti sklenjenih pogodb odpadejo na posamezne obrate naslednji zneski (v tisočih din):

– CKV Ljubljana	96.331
– CKV Maribor	70.743
– CKV Koper	34.873
– Elektromontaža	105.797
– TEN	47.414
– Trata, kov. ind.	31.626
– Livarna Iv. g.	18.670
– Projekt. biro	7.572

Občutno preseganje plana izkazujejo vsi montažni obrati, ki so prezasedeni z delom, do čim obe tovarni dosegata le predvidene planske naloge. Upoštevaje doseženo realizacijo za 8 mesecev ocenjujemo, da imajo posamezni obrati zagotovljeno delo vnaprej takole:

– CKV Ljubljana – za pribl. 5 mesecev	9
– CKV Maribor – za pribl. 9 mesecev	12
– CKV Koper – za pribl. 12 mesecev	5
– Elektromontaža – za pribl. 5 mesecev	1
– TEN – za pribl. 3 mesece	1
– Trata, kov. ind. – za pribl. 1 mesec	4
– Livarna Iv. g. – za pribl. 4 mesece	2
– Projektivni biro – za pribl. 2 mesece	

Navedena približna cenitev je izvršena na osnovi vrednosti, do čim se fizična zasedenost montažnih in proizvodnih kapacitet verjetno razlikuje od preje navedene in je za posamezne vrste del lahko večja ali pa tudi manjša.

Vsi navedeni podatki, ki se nanašajo na opravljeno delo v preteklih 8 mesecih, pa so ne popolni, vendar za približno presojo bralca, kako podjetje gospodari, zadostni, da si o tej zadevi ustvari lastno mnenje in kritiko. Podrobnejšo analizo poslovanja z vsemi pomembnejšimi podatki pa bomo lahko objavili pozneje, ko bo izdelan 9-mesečni periodični obračun.

OKROGLE OD VSEPOVSOD

NASVET

Uslužbenec je šel k šefu, da bi mu povišal plačo, ker ima že šest otrok, na poti pa je še sedmi. Pa mu pravi šef:

— Veste kaj, veliko bolje bi bilo, da bi delali več v službi in manj doma!

PREPROGA, JOŽE IN SNEG

Med letošnjim številčno rekordnim romanjem na Triglav (baje so zgoraj že skale opazno obrabljene) se je tja odpravil tudi Jože, toda — z veliko zvito preprogo na rami. In so ga vprašali:

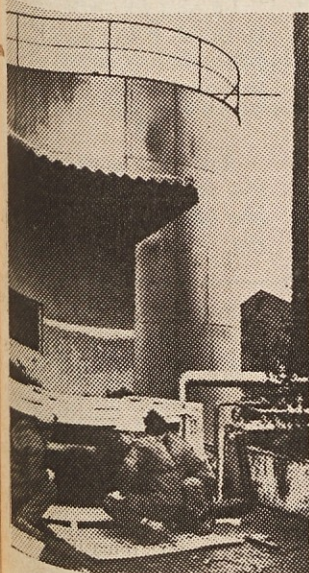
— Kam pa rineš s tem?

— Ja, žena je slišala, da je na Kredarici zapadel prvi снег, pa je rekla: pojdi gor in stapi preprogo!...

PRI PSIHIATRU

— In kdaj ste opazili, da ste raztreseni?

— Ko sem pokadil škatlo cigaret, pa sem šele na koncu opazil, da ni bila nobena prižgana!

Zaželeni material je prišel na gradbišče

BODICE

ŽENA JE HUIŠA

— Pravijo, da bodo postranske zaslužke hudo obdavčili! Te nič ne skrbi?

— Čisto nič. Če jih znam skriti pred ženo, jih tudi davkarija ne bo našla.

POŠTENJAK

— Kaj pa počnete pri teh vratih? vpraša miličnik zmikavta s ključem v tuji ključavnici.

— Pred kratkim sem našel ključ, zdaj pa preizkušam, v katero ključavnico gre, da ga bom lahko vrnil lastniku...

NI ON

Glavni fotoreporter Glasnika — tov. B. K. — se pritožuje, da fotografija počitniškega doma v Fiesi, objavljena v prejš-

nji številki, zanj nikakor ni „težaven fotografski objekt“.

Seveda ne, saj se njemu z njim ni bilo treba ukvarjati...

O BODICAH V GLASNIKU

Če se morebiti kdo razhudi nad kako bodico,

niku, misleč da je naperjena specialno zoper nje-ga, potem mu moramo povedati, da je tako razburjenje čisto odveč.

Garantiramo lahko, da v 5 letih še nobena bodica v Glasniku ni imela zahrbtnih namenov zoper kogar koli in da je iskanje takih namenov zato čisto brezuspešno.

Toda, končno je bodica vendarle — BO-

objavljeno v našem Glasniku, zbodla pa še nobena ni globoko... Pa še to: „žrtve“ bodic so tako ali tako lahko le ljudje, ki so v kolektivu — popularni!

NE MARA POMOČI

Janezova družina je pravkar pri kosilu, ko vstopi zastopnik fotografskega podjetja, ki zbira naročila za povečanje slik. Ko opazi čedne otroke in lepo ženo, ves navdušen vzkligne: „Družino bi vam povečal!“

Janezu bi se skoraj zataknil zalogaj v grlu, vendar je le še zbral toliko treznosti, da je mirno odgovoril: „Če se bo pokazala potreba, bom že sam opravil!“

NI HUDO

Mati gre v gostilno po sina, ki se ga je precej nžgal.

— Sin moj, a me poznaš? Grev domov?

— Seveda, oče.

Še za dva deci ni zaslužil?

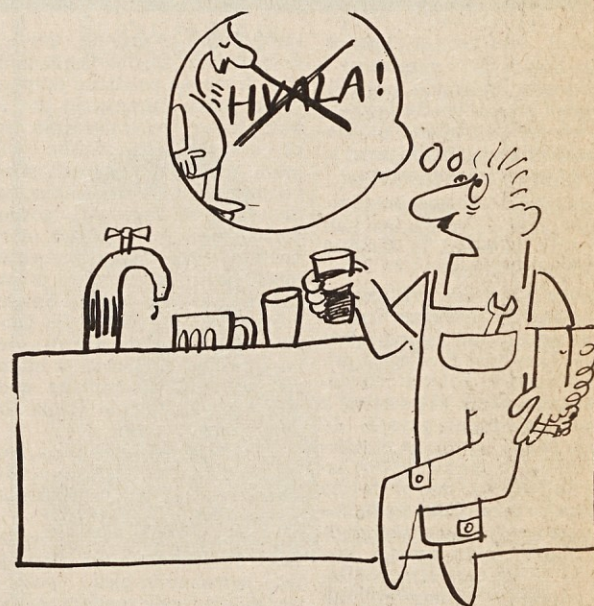
Izdelati preprosto koleno 900 stopinj in premera 10 mm ni za kvalificiranega monterja, ki ima vedno opravka s pločevino, nič prezahtevna naloga. Toda izdelati ga iz mehke aluminijaste pločevine, tanke, ki se meč ka kot papir, pa je že bolj zahtevno delo, posebno še, če ga dela za „šefa“, ki je precej natančen. Pa ne, da išče dlako v jajcu, le zelo natančen je in hoče lep izdelek.

Žal pa je monter naredil koleno, ki sicer ni bilo zanič, pa tudi ne lepo. Ko ga je dokončal, je bil prepričan, da bo izgoreli plin zanesljivo pravilno odvajalo v dimnik

in da bo lastnik, če ne že zelo zadovoljen s storjeno uslugo, pa vsaj navidez hvaležen in mu bo povrnil trud z nekaj požirki „monterske krepčilne pijače“ in dve hladni besedama: hvala lepa.

Toda ubogi monter je doživel razočaranje, polom... strašno kritiko, češ, ali je to sploh delo.

Seveda pa je kritični lastnik koleno le odnesel, verjetno ne na DINOS, ampak v stanovanje, kjer v redu služi svojemu namenu, vsaj z izgorelim plinom se ni še nihče zastrupil. Končno je koleno le v redu — pač navadno koleno. Najbrž ga sedaj tudi nihče ne kri-

tizira, ne izdelek, ne izdelovalca, nihče sploh ni pozoren na teh nekaj delčkov sestavljene pločevine.

Razočarani monter pa je zavil takoj, ko je „šef“ z izdelkom odšel, v bližnji bife — naročil dvakrat

po dva deci „črnega“ — za korajž, seveda pa je plačal sam iz lastnega žepa...

Za trdno pa je sklenil, da raznim „gospodom“ ne naredi nobene usluge več, kajti — osel gre le enkrat na led!

J. Š.

POTRES – NAJNEVARNEJŠA NARAVNA NESREČA

Tudi delovne organizacije morajo za zaščito svojih delavcev in prebivalstva ob vojnih akcijah in hujših naravnih nesrečah ustanoviti enote civilne zaščite.

Izkušnje ob dosedanjih nesrečah pa so pokazale, da so posledice nesreče v precejšnji meri odvisne od seznanjenosti in ukrepanja posameznikov.

Ker je potres gotovo ena od najhujših naravnih nesreč, je prav, da se tudi naši člani kolektiva podrobneje seznajajo s to nesrečo.

Človeške žrtve in druge posledice ob rušilnih potresih so odvisne v velikem obsegu tudi od ukrepanja ljudi v prvem trenutku.

Človeški rod že od vsega začetka njegovega obstoja spremlja naravne in druge nesreče, ki mu povzročajo velike posledice v materialni škodi in človeških žrtvah. Največje posledice (razen vojnih akcij) pa prav gotovo povzroči potres, kar dokazuje tudi zadnji primer v Turčiji z okoli 1000 žrtvami. Zato smatramo potres za najhujšo naravno nesrečo.

HUDI POTRESI V ZADNJIH LETIH

Leta 1935 v Indiji – 40 tisoč mrtvih, 1939 v Turčiji – 32 tisoč mrtvih, 1950 v Indiji in na Tibetu – število žrtev ni točno znano, 1956 v Afganistanu – 2000 žrtev, 1957 v Iranu dvakrat, skupaj 3500 mrtvih, 1960 v Maroku – Agadirju 12.000 mrtvih, istega leta v Čilu – 5700 žrtev, 1962 v Iranu – 10.000 mrtvih, 1963 v Skopju – 1070 mrtvih, 1966 v Turčiji okoli 3000 mrtvih.

Podatki o številu mrtvih v navedenih primerih opozarjajo, da

do te nesreče, kot tudi do drugih, nikakor ne smemo in ne moremo biti brezbrizni. Še predvsem bi morali biti pozorni na to nesrečo zato, ker se tudi sami nahajamo na potresnem območju. Ljubljanska kotlina je namreč poleg še nekaterih drugih mest in krajev v Sloveniji potresno območje.

POTRESI V ZGODOVINI LJUBLJANE

Med letoma 1000 in 1081 sta bila na območju današnje Ljubljane potresa z jakostjo 8, leta 1511 potresa z 9 in 9,5 (ob tem je bila takratna Ljubljana praktično porušena do tal). Od takrat pa do danes je bilo na območju ljubljanske kotline še okoli 30 potresov z intenzivnostjo od 5 do 9 in večje število potresov manjše jakosti. Zadnja močnejša potresa stopnje od 8 do 9 sta bila pri nas leta 1895 (to leto je bilo prav intenzivno s potresi pri nas) in leta 1897 s 7,7 stopnjo.

KAJ VPLIVA NA OBSEG POVZROČENIH POSLEDIC

Ugotovljeno je, da posledice niso odvisne samo od nesreče, temveč sorazmerno v velikem obsegu tudi od ukrepanja ljudi samih, kajti ravno ob potresih je za zmanjšanje posledic najbolj vplivni faktor čimbolj pravilno ukrepanje ljudi ob prvih potresnih sunkih.

Potrese delimo po vzroku nastanka na tri vrste:

1. Tektonski – 90 %, ki nastanejo zaradi geomehanskih in geofizikalnih sprememb v notranjosti zemlje;

2. Vulkanski – 7 % nastanejo ob erupcijah vulkanov (pri nas niso možni);

3. Udorni – 3 %, povzročeni so zaradi nastalih votlin, ki jih naredi podtalna voda, vendar imajo minimalne posledice, zato jih lahko zanemarimo.

Torej so najbolj zanimivi tektonski potresi, pri katerih na nastale posledice vplivajo predvsem tile pogoji:

- seizmološki
- geološki
- gradbeni in
- ukrepanje prebivalcev

V seizmološke pogoje spada globina hipocentra in moč sproščene energije, kar se izraža s stopnjo jakosti – intenzitete. Tako so posledice na površini zemlje manjše ob potresih z večjo globino hipocentra, je pa večje je prizadeto območje, v primerjavi s potresi, ki imajo manjšo žariščno globino. Ob potresu z manjšo globino hipocentra je prizadeto območje manjše, se pa jakost sproščene energije nad zemeljnimi sloji manj ublaži.

Na posledice vplivajo tudi geološki pogoji oz. trdnost tal. Tako je kamnita ali peščena sestava tal zgornjih slojev najbolj odporna za potresne sunke, zaradi česar so amplitude potresnih valov krajše kot na meh-

kih, zlasti močvirnih tleh, ker se tudi sunki manj ublažijo.

Določen vpliv ima tudi način gradnje. Največje posledice namreč utrpijo zgradbe, ki so grajene iz kamna, slabe opeke, s slabo vezivnim materialom. Obratno je pri zgradbah, ki imajo armirano – betonsko skeletno konstrukcijo. Zgradbe s tako konstrukcijo se v celoti praktično ne morejo zrušiti, ampak so le deformirane – poškodovane.

Na nastale posledice pa najbolj vpliva moč – jakost sproščene energije, za kar je določena enota: stopnja. Stopnje so razčlenjene v lestvice. V uporabi sta dve lestvici: Rihterjeva in Mercali-Cancani-Sibergova. Večji del sveta uporablja Mercali-Cancani-Sibergovo (MCS) lestvico, ki je razdeljena na 12 jakostnih stopenj.

ZNAČILNOSTI POSAMEZNIH STOPENJ

Celotno lestvico razdelimo na 4 skupine po tri stopnje.

I. skupina vključuje 1, 2, 3 potresne sunke: potresov teh stopenj ljudje v glavnem ne čutimo, zabeležijo jih le seizmografi.

II. skupina: stopnje 4, 5, 6; te potresne sunke ljudje čutimo – opazimo. Pride do nihanja in premikanja predmetov, tekočina v posodah se polije, s sten padajo slike itd. Pri 6 nastanejo razpoke v ometu ali ta celo odpade, višji tovarniški dimniki se lahko porušijo.

III. skupina: stopnje 7, 8, 9 so zelo močni in rušilni potresni sunki. Saj že pri 7 nastanejo poškodbe, zlasti na slabše grajenih – dotrajanih stavbah. Izraziteje so poškodovani dimniki, zaradi česar lahko nastajajo požari kot dodatna nesreča. Pri 8 je skoraj četrtina zgradb poškodovanih. 9 MCS lestvice je delno uničujoč potres. Skoraj polovica zgradb je porušeni ali pa tako poškodovani, da so popolnoma neuporabne za bivanje.

IV. skupina: stopnje 10, 11 in katastrofalni potresni sunki; saj je pri 10 komaj 25 % stavb neporušenih, v rahlih in vlažnih tleh nastanejo nekaj decimetrov široke razpoke, kanalizacija in druge cevi v zemlji se deformirajo ali počijo, tračnice se zvijejo, nastanejo plazovi. Pri 11 je vse to še izrazitejše, saj lahko nastanejo celo novi vodotoki, se zrušijo planinski masivi itd. Potres 12 pomeni težko katastrofo v smislu uničenja vsega, kar je človek uspel narediti. Tak potres bi lahko povzročil celo spremembo konfiguracije zemljišča, smeri rek idr. Na srečo v zgodovini človeštva potresa 12 po MCS lestvici še ni bilo...

NAJOBČUTLJIVEJŠI DELI ZGRADBE OB POTRESU

Najobčutljivejši deli zgradbe, s tem pa tudi bolj nevarni, so zunanji zidovi, zlasti tisti, ki imajo

UTRINKI

Komu lahko rečemo, da se je res učil na napakah? Ti-stemu, ki je vzel kredit, namesto da bi varčeval...

Pokvarjenemu aparatu niti – stabilizator ne pomaga.

Tudi neumnim hitijo misli v daljavo, samo – vračajo se jim ne.

Zmetali so mu toliko polen pod noge, da je imel za vso zimo dovolj – drv.

Prazne besede so kot prazne pleve – obojih je veliko, če je žetev slaba.

Zakonci v novogradnjah se manj ločujejo; stene so tako tanke, da se niti poteseno skregati ne morejo.

Ni ga uvelega lista, ki bi padel – navzgor.

Praznih besed ne slišimo le ob praznikih.

Le dva petelina na svetu ne letata za kurami: tisti na strehi in tisti na puški.

Koristnik je tisti, ki zna tako prodajati, da ima tudi pri izgubi korist.

več odprtini, večji prostori, ki imajo večje razpetine med stenami, prostori z zunanjimi stenami, stopnišča in dvigala. Posledice na zgradbah so odvisne tudi od dolžine zgradbe: čim daljša je in če leži še v smeri epicentra, tem večje so lahko posledice. V takem primeru sile delujejo pač na večjo površino, seveda odvisno tudi od oddaljenosti zgradbe od epicentra in od jakosti potresnih sunkov.

Prihodnjic: KAKO SE OBVA- RUJEMO PRED POSLEDICAMI POTRESA

Kako olajšati nelikvidnost?

Zvezni sekretar za finance Janko Smole je v razgovoru s predstavniki sindikatov sporočil, da organi zvezne uprave pripravljajo ukrepe za olajšanje problema nelikvidnosti. Predlogi naj bi bili pripravljeni že septembra.

Pripravljajo dolgoročne sistemske rešitve, vendar pa tudi ukrepe, s katerimi bi čimprej ublažili nelikvidnost.

Izgube delovnih organizacij, ki dosegajo že približno 5 milijard dinarjev, bodo najprej zajete z novimi predpisi. Predlagajo prisilno poravnavo bank z delovnimi organizacijami, ki poslujejo z izgubo. Že zdaj so govorili, da morajo banke, upniki in družbenopolitične skupnosti začeti sanirati ta podjetja, vendar ni bilo velikega učinka. Zdaj bodo zaradi tega sprejeli zakonske predpise. Banke bodo morale krediti, ki so jih dale tem podjetjem, odpisati – „zamrzniti“, ali pa spremeniti v kredite – v skupna vlaganja.

Ko je pripomnil, da banke ne morejo biti rešene vsakega tveganja pri investiranju, je zvezni sekretar za finance poudaril, da morajo pri sanaciji sodelovati tudi upniki, s tem da bodo delno odpisali ali pa odložili izplačilo dolgov. Tudi družbenopolitične skupnosti ne bodo mogle zajeti vseh prispevkov od podjetij, ki poslujejo z izgubo.

Potrebne bodo tudi bistvene

spremembe v stališču države. Brez vnaprej zagotovljenih sredstev družbeno-politične skupnosti še vedno prevzemajo obveznosti, zaradi česar nastajajo resne posledice na tržišču, kar mora plačevati gospodarstvo. Podobno ravna tudi banke, zaradi česar so dogovori v gospodarstvu nerealni. „Država mora imeti obvezna sredstva, če pa jih nima, potem se ne more pojavljati na tržišču,“ je dejal Smole.

Potrebna so tudi večja jamstva, da bi onemogočili družbeno-politične skupnosti v njihovih stalnih „napadih“ na sredstva bank za gradnjo dragih objektov infrastrukture.

Določena bo tudi meja, do katere se v našem sistemu nekdo lahko zadolži. V tem nimamo nobenih norm.

Po novem bomo uredili vprašanja obresti, pričakovati pa je tudi spremembe glede uporabe sredstev iz fonda skupnih rezerv. Iz tega fonda ne bi smeli kriti izgub, temveč uporabljati ta sredstva samo ob „zastoju“ pri izplačevanju osebnih dohodkov in za prekvalifikacijo delavcev.

Ko je dejal, da je gospodarstvo vezalo v bankah 34 milijard dinarjev, je Janko Smole dejal, da je to nesmisel v položaju, ko mnoga izmed teh podjetij nimajo denarja niti za najbolj potrebne stvari. Verjetno v prihodnje ne bo moglo vsako podjetje vezati sredstev.

Sreča za gradbince

Na nedavni seji skupnosti slovenskih občin je republiški sekretar za urbanizem, stanovanjsko in komunalno gospodarstvo inž. Boris Mikoš med drugim opozoril na visoko raven cen v našem gradbeništvu. Pri tem je omenil nedavno opozorilo mednarodne banke za obnovo in razvoj, da so gradbeni stroški za gradnjo turističnih in gostinskih objektov v Jugoslaviji že presegli realne meje oz. raven svetovnih cen. Povedal je še, da opazamo podobna znamenja tudi pri gradnji naših cest, saj so storitve sorodnih tujih podjetij znatno nižje.

„Mednarodna banka ne daje kreditov za stanovanjsko gradnjo,“ je nadaljeval inž. Boris Mikoš. „No, to je sreča za naše gradbince, kajti če bi jih dajala, potem bržkone za naša stanovanja ne bi dobili od te banke prav nobenega kredita.“

Sekretar za urbanizem je še dodal, da smo letos s cenami v naši stanovanjski graditvi že dosegli in ponekod tudi presegli raven cen za podobna stanovanja v Švici, ZR Nemčiji, Danski, Nizozemski in drugih zahodnoevropskih deželah, čeprav v večini teh dežel grade stanovanjske hiše s tujo delovno silo, pri nas pa z domačini. Seveda pa inž. Mikoš ni povedal še nečesa, kar pa je že splošno znano – namreč, da so do skoraj izenačenih cenah stanovanj osebni dohodki naših ljudi precej nižji kot npr. v Švici, ZR Nemčiji in drugih evropskih državah.

SDK O REZULTATIH POSLOVANJA V PRVEM POLLETJU

Kljub težavam ugodna gibanja

Poslovanje jugoslovanskega gospodarstva v letošnjem prvem polletju ima po periodičnih obračunih v obdobju januar – junij več dobrih rezultatov kljub inflaciji, nelikvidnosti in poslovnim izgubam.

Dosežen je bil dinamičen porast, ki v glavnem temelji tudi na rezultatih bolj zdravega gospodarjenja. Služba družbenega knjigovodstva je evidentirala, da je bil v omenjenem obdobju skupni dohodek gospodarstva v primerjavi z enakim obdobjem lani večji za 34 odstotkov, medtem ko je dohodek gospodarstva večji za 31 odstotkov, kar je od leta 1966 najvišja stopnja rasti dohodka. Povečanje skupnega dohodka nad prečnim so dosegli v industriji

nafta, dalje v črni metalurgiji, premogovništvu, elektroindustriji in drugod. Povečanje dohodka je največje v trgovini gostinstvu ter v obrtništvu in industriji, najmanjše pa v kmetijstvu.

SKLADI HITREJE KOT OD

Ugodno ocenjujejo zlasti to, da so se v omenjenem obdobju osebni dohodki povečali za 28, skladi gospodarstva pa kar za 45 odstotkov. Ugodno gibanje je tudi to, da so nastale večje spremembe v delitvi družbenega proizvoda v korist gospodarstva. Tako je delež dela družbenega proizvoda, ki pripada gospodarskim organizacijam, povečan za 2% – s 67,8 na 69,8 odstot-

čila tako, da nimajo podjetja pravega pregleda.

Izgledi za prihodnje leto so za srednja podjetja manj rožnati kot preteklo leto. Pomisliti moramo, da je znašal delež instalacij pri novogradnji pred 15 leti komaj 15 do 20% in da znaša danes normalno preko 50%, pri bolnišnicah pa celo precej čez 60%. To pomeni, da morajo imeti podjetja, ki prevzamejo velike zgradbe, ne samo zadosti osebja za montažo in projektiranje, ampak morajo biti tudi finančno dovolj močna, da vzdržijo prevzeto nalogo.

Manjša podjetja se zavedajo, da je rešitev njihove bodočnosti v specializaciji na posamezne instalacije, v kooperacijah in v združitvah drobnih podjetij v večje gospodarske enote.

D. G.

ka. To je pretežno posledica razbremenitve gospodarstva. Ugodno je tudi to, da se je ob znatnem povečanju zaposlenosti izboljšala tudi produktivnost dela.

POVSOD VEČ TERJATEV KOT DOLGOV

SDK poudarja, da bi bile potrebne konkretnije proučitve, zakaj takšne rezultate spremljajo pojavi nelikvidnosti, oziroma zakaj premajhna skrb, da se kupljeno blago tudi plača. Pravijo, da zdaj ne pride v poštev prehod na plačano realizacijo, da pa se je potrebno lotiti ukrepov za odstranitev posledic nelikvidnosti. Po podatkih iz periodičnih obračunov so terjatve v Jugoslaviji večje od dolgov kar za 26,8 milijarde dinarjev. Vse republike in pokrajine zatrjujejo, da so njihove terjatve večje od dolgov. Prav zato je treba ugotoviti resnično družbeno bilanco ter lokalizirati terjatve in dolgove.

V SLOVENIJI NAJMANJ IZGUB

Tekoče izgube gospodarstva v prvem polletju znašajo 1,245 milijonov dinarjev in so največje v prometu (pretežno železniškem), znatne pa so tudi v industriji in rudarstvu. V Jugoslaviji so se v prvem polletju povprečno povečali osebni dohodki zaposlenih za 22 odstotkov. V Sloveniji je to povečanje v primerjavi z drugimi republikami najmanjše, in sicer 20 odstotkov, največje pa je na Hrvaškem, za 25 odstotkov. Podatki SDK kažejo tudi, da znašajo poslovne izgube v gospodarstvu glede na ustvarjeni dohodek za vso Jugoslavijo 2,3 odstotka in da je ta odstotek največji na Kosovu – 13,6. Sledijo Črna gora 4,3, BiH 3,3, ožja Srbija 2,6, Vojvodina 1,3, Makedonija 1,3, Hrvatska 2,3, medtem ko so izgube v gospodarstvu Slovenije najmanjše, saj znašajo samo 0,9 odstotka.

Andrija Gosarič

Ob nesreči, ki se je tokrat zgodila med koriščenjem rednega letnega dopusta, je izgubil svoje mlado življenje naš delavec GOSARIČ ANDRIJA. Delovna skupnost tovarne Trata je za vedno zgubila dobrega in vestnega kovinostrugarja, njegovi sodelavci pa iskrenega tovariša.

V letu 1964 se je pri podjetju začel učiti kovinostrugarke obrti. Kljub temu, da mu kot mladem kmečkemu fantu ni bila znana vsebina dela v tej stroki, jo je dokaj hitro vzljubil in uk uspešno končal v letu 1967. Zaradi svoje pridnosti in prizadevnosti je bil kot vajenec večkrat pohvaljen in nagrajen.

Po odsluženju vojaškega roka se je ponovno zaposlil pri podjetju na delovnem mestu kvalificiranega kovinostrugarja in se svojo prizadevnost uspešno nadaljeval.

Med člani delovne skupnosti je bil zelo priljubljen in so ga zaradi njegove poštenosti in pomoči pri delu vsi spoštovali in cenili.

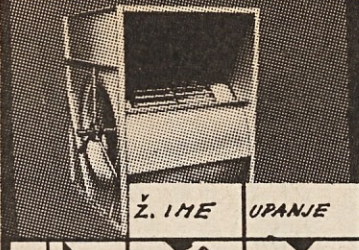
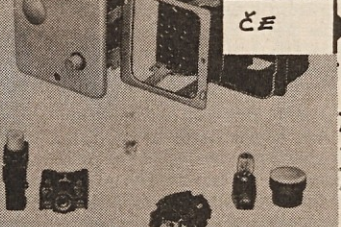
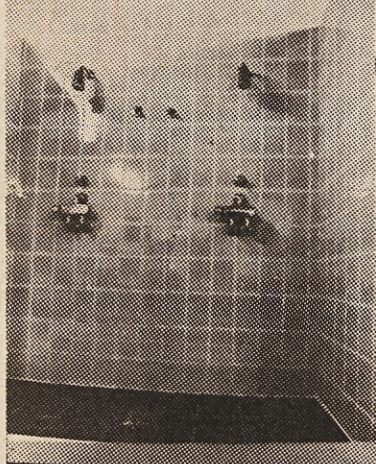
Vestnega sodelavca bomo ohranili v najlepšem spominu.

R. B.

Perspektiva instalacijskih podjetij v ZRN

Trenutno imajo instalacijska podjetja v ZRN dela za približno 5 mesecev. Prejšnje leto so povečala bruto promet za okoli 17%. Za sedaj imajo vsa podjetja z lastnimi projektivnimi oddelki določene prednosti. Za prihodnje leto predvidevajo v glavnem finančno velika in tehnično zahtevnejša dela, ki jih zmorejo le največja podjetja z močnim štabom visoko kvalificiranih strokovnjakov in ki so finančno močno fundirana. Poleg tega letos zadržujejo investitorji naro-

NAGRADNA KRIŽANKA

		ZAVITEK VOLNE- EVR. DRŽAVA	GLEJTE	ISTIČKI BOA Š.IME	DEL OBRA- ZA HAPA KADAR		
	Ž.IME	UPANJE					
GL. MESTO POLJ- -SKE						TEŽKO OROŽJE	
			MODEL	DRŽAVA V ZDA		ČE	
KONČAR	Ž. IME						ARABSKI ŽREBEC BRANISLAV NUŠIČ
		GERMANS- -KI OREL			KRAJ V SZ	REKA V ŠPANIJI VZKLIK	
		STRUP	PRIPRAVA ZA LIKANJE OBLIKA				
	ŽARKO PETAN						NATRIJ PARA- DIZ
ZAPOR						HLAD	
ZVEZA KOMUNISTOV			MEDMED		DRUGI IN PRVI VOKAL DRŽAVA V AZIJI		VRSTA KONJA
ČAKOVEC			AVTO				
AKO			REKA NA ŠTAVERSKEH ZAČETEK ABCEDE				TONA
RUDAR				VZTRA- JANJE	ZVEZA TABOR- -NIKOV ŠTEVNIK	DEL CELINE BLAZINA	
							Ž. IME
			KRAJ NA KOROŠ- -KEM			DVA VELI JOŽE	
			SOGLASNIK S PRIZVO- -KOM		M. IME		
			DEL TEKO- -ČINE				

Prejeli smo 36 rešitev nagradne križanke, ki je bila objavljena v prejšnji številki; izmed 30 pravih rešitev je komisija uredniškega odbora, ki so jo sestavljali dr. Gabrijel Kržič, Aleksander Remec in Edvin Stepančič, izžrebala naslednje nagrajence:

1. Franjo Korunek – uprava
2. Olga Pograjc – CKV Ljubljana

50 din
40 din

3. Jožica Velički – CKV Maribor
4. Anton Zidarn – TEN
5. Greta Košiček – CKV Ljubljana

Rešitve za novo križanko pošljite na običajen način v uredništvo Glasnika. Titova 37, do 20. oktobra.

30 din
20 din
10 din

PO XXI. ŠPORTNIH IGRAH GRADBINECV SLOVENIJE

LETOS ČETRITI

Za XXI. letne športne igre gradbenih delavcev Slovenije, ki so bile od 3. do 5. septembra na Kodeljevem v Ljubljani, je značilno predvsem dvoje: rekordna udeležba in zavidljiva kvaliteta.

Nastopilo je blizu 1.900 delavcev. Če k temu dodamo še to, da je omenjeno število športnikov predstavljalo kar 50 delovnih organizacij, potem lahko mirno rečemo, da so bile XXI. športne igre najbolj množična delavsko športna prireditev, ki ji po vsej verjetnosti ne najdemo para pri nas.

Tako kot lansko leto so tudi letos tekmovali gradbinci v sedmih športnih panogah.

Maribor, 2. Obnova – Celje, 3. IBT – Trbovlje itd., 21. IMP – Ljubljana itd.

STRELJANJE: 1. Stavbar – Maribor, 2. Gradis – Ljubljana, 3. IMP – Ljubljana itd.

SAH: 1. Elektroprojekt – Ljubljana, 2. IMP – Ljubljana,

ugotovili, kje bi to razliko lahko nadoknadili, smo ugotovili, da ta razlika ni predvsem odraz kvalitete, temveč športne sreče. Ne moremo mimo dejstva, da so na letošnjih igrah povsem zatajili naši kegljači, ki so osvojili šele 21. mesto, realno bi se pa morali uvrstiti do 5. mesta in znaša izguba samo v tej panogi najmanj 16 točk, kar nam bi navrglo mesto višje in tudi pokal. Proti pričakovanju pa so se letos najbolje odrezali naši šahisti z osvojenim 2. mestom v zelo hudi konkurenci. V šahovski ekipi so nastopili: Mihelčič, Perdan, Zalar, Pelko in Dolničar.

Tov. Žakelj si je v namiznem tenisu posamično prislužil bronzasto kolajno, ki mu bo poleg

Od 1950 do 1971

Sport je med slovenskimi gradbenimi delavci, kljub posebnim delovnim in življenjskim razmeram, že od nekdaj zelo priljubljen; že takoj po osvoboditvi so gradbeni delavci začeli načrtno gojiti najbolj priljubljene panoge – kegljanje, nogomet, odbojko, balinanje in druge zvrsti. Po budnik sedanjih iger pa je bilo celjsko podjetje Beton, ki je leta 1950 povabilo na celjske športne terene gradbene delavce SGP Primorje iz Ajdovščine in novomeškega Pionirja. Več kot 200 športnikov je tedaj tekmovalo v kegljanju, namiznem tenisu in streljanju. To je bil začetek. Leta 1952 se je SIG udeležilo že 8 podjetij s 348 športniki, tekmovali pa so v petih panogah. Športni aktivisti po podjetjih so ustanavljali številna sindikalna športna društva, šport med gradbinci se je razmahnil povsod. Leta 1955 je sodelovalo že 13 podjetij, udeleženci pa so tekmovali v sedmih panogah.

Ob čedalje večjih zahtevah je pobudo prevzel tedaj tudi biro gradbeništva SRS, ki je izdelal tudi pravilnik za prehodni pokal za najboljšo ekipo; s tem so igre dobile uradno obeležje republiškega pomena. Pri republiškem odboru sindikata gradbenih delavcev SRS je delala tudi komisija za življenjske in delovne razmere, ki je zajela tudi šport in rekreacijo; pod okriljem te komisije je delal odbor za šport in rekreacijo, ki je odločilno prispeval za nadaljnji razmah športne dejavnosti med gradbenimi delavci.

navalo samo nekaj spornih primerov glede osebnih dokumentacije posameznih tekmovalcev. Kljub rekordni udeležbi pa častno razsodišče prvič ni reševalo niti ene same pritožbe, ki

Leta 1963 se je iger udeležilo 33 podjetij s 1173 športniki, pred štirimi leti jih je bilo že 1370 iz 43 podjetij, lanskih jubilejnih iger v Trbovljah na katerih je zmagal celjski Ingrad, pa se je udeležilo 1488 tekmovalcev iz 45 podjetij.

Nobena druga strokovna organizacija se ne more pohvaliti s tako množičnimi in dobro pripravljenimi republiškimi igrami, ki med pripravi zajamejo na tisoče in tisoče športnikov. Športne igre gradbincev so rezultat več ko dvajsetletnega dela, truda in naporov vseh dosedanjih prirediteljev SIG, kažejo pa tudi, da gradbena podjetja, sindikalne organizacije in samoupravni organi ob podpori pristojnih republiških forumov zgledno skrbijo z šport in rekreacijo svojih članov. Igre, ki so jih gradbinci letos posvetili 30. obletnici vstaje slovenskega naroda, nimajo le športnega pomena, marveč tudi družbeni.

PREGLED RAZVOJA ŠPORTNIH IGRAH GRADBINECV SLOVENIJE 1950 - 1971

Leto	Število podjetij	Število nastopajočih	Število iger
1950	3	200	3
1951	ni bilo	iger	
1952	8	348	5
1953	3	250	4
1954	3	200	3
1955	13	300	7
1956	13	298	7
1957	12	450	7
1958	11	460	7
1959	12	380	7
1960	15	600	6
1961	16	800	7
1962	24	770	7
1963	33	1173	7
1964	33	1150	7
1965	32	1170	7
1966	35	1200	8
1967	43	1370	8
1968	33	1280	8
1969	38	1330	8
1970	45	1480	7
1971	50	1889	7

bi se nanašala na medsebojne spore, na nešportno obnašanje ali kakršne koli druge nepravilnosti. Zato je izrazilo častno razsodišče SIG 71 celotnemu organizacijskemu komiteju, tehničnemu vodstvu, posebej pa vsem nastopajočim, ki so pokazali izjemno visoko raven športnega vedenja, popolno priznanje.

FAIR-PLAY POKAL TOKRAT PRVIC

Letos so podelili tudi posebno priznanje, tako imenovani „fair-play pokal“. Dobili so ga športniki celjskega gradbenega podjetja „Ingrad“.

Letošnje letne športne igre, s katerimi smo gledali na naš uspeh lahko le delno zadovoljni, so za nami.

Upajmo, da bomo dosegli na zimskih igrah, to pot v izvedbi gradbenega podjetja „Projekt“ Kranj, zavidljivejšo rezultate in s tem ponovili svoj lanski uspeh.

Nogometaši in odbojkarji IMP na XXI. športnih igrah gradbincev

Gradis – Ljubljana, 3. Salonit – Anžovo, 4. IMP – Ljubljana itd.

NAMIZNI TENIS: 1. Ingrad – Celje, 2. Konstruktor – Maribor, 3. Slovenija ceste itd., 8. IMP – Ljubljana itd.

KEGLJANJE: 1. Gradis – Ljubljana, 2. Zidar – Kočevje, 3. Ingrad – Celje itd., 11. IMP – Ljubljana itd.

STRELJANJE: 1. Stavbar – Maribor, 2. Ingrad – Celje, 3. Pionir – Novo mesto itd., 7. IMP – Ljubljana itd.

REZULTATI MOSKI EKIPNO: MALI NOGOMET: 1. Tehnika – Ljubljana, 2. Pomurje – Trbovlje, 3. Zasavje – Ljubljana itd., 11. IMP – Ljubljana itd.

ODBOJKA: 1. Salonit – Anžovo, 2. Ingrad – Celje, 3. IMP – Ljubljana itd.

NAMIZNI TENIS: 1. Gradis – Ljubljana, 2. Ingrad – Celje, 3. IMP – Ljubljana itd.

KEGLJANJE: 1. Konstruktor

3. Pionir – Novo mesto itd.

BALINANJE: 1. Stavbenik – Koper, 2. Projekt – Kranj, 3. Slovenija ceste itd., 14. IMP – Ljubljana itd.

KONČNA UVRSTITEV PODJETIJ NA SIG 1971

Tako kot lani so se tudi letos na igrah najbolje odrezali športniki celjskega Ingrada ter ponovno zmagali.

Sicer pa so na vrhu lestvice tudi letos ekipe tistih podjetij, ki se že vsa leta potegujejo na igrah gradbincev za najvišje lovorike.

Torej, prvi je Ingrad iz Celja – 238 osvojenih točk, drugi Gradis iz Ljubljane – 233 točk, tretji Pionir iz Novega Mesta – 213 točk, četrta IMP – Ljubljana 203 točke, peti Salonit iz Anžovega 190, šeste Slovenija ceste iz Ljubljane 186 točk itd.

Za zmagovalcem smo torej zaostali celih 35 točk; to je res veliko in na prvi pogled izgleda nedosegljivo. Ko pa smo na koncu

kolajn z zimskih SIG potrjevala njegove kvalitete vsestranskega športnika.

Častno razsodišče na letošnjih športnih igrah gradbincev ni imelo težkega dela, saj je obrav

Velika planina!

S pričetkom šolskega leta je nekoliko ponehalo zanimanje za naše kočnice na Veliki planini. Tako koči med tednom samujeta, le ob prostih sobotah in nedeljah sta v glavnem zasedeni. Njuni obiskovalci so sedaj predvsem ljubitelji planin, ki so jim planine blizu v vsakem letnem času.

Pa tudi nekaj povpraševanja za novembrske praznike je že, prav tako pa tudi za Novo leto. Pri sprejemanju teh rezervacij pa je težko, ker nam je praksa že večkrat pokazala, da so si posamezniki rezervirali kočnice že dolgo vnaprej, urgirali potrditev rezervacije, ko je prišel čas odhoda, jih pa ni bilo blizu. Seveda je to vzbudilo nemalo nejevolje pri tistih, ki so imeli resen namen, pa so bili ob prijavah prepozni.

Zato priporočamo vsem resnim interesantom, da si rezervacije za praznike, kakor tudi proste sobote in nedelje pravočasno zagotovijo, da pa jih potem tudi zares izkoristijo!

Ogrevanje v bodočnosti

Znanstveni sodelavci pri Sulzerju in Ideal Standard načrtujejo razvoj ogrevanja in sanitarnih instalacij v mestih med drugim takole:

Število prebivalcev v mestih bo še naraščalo. Računa se, da se bo povečalo v 30 letih za cca 80 %. Gorivo kot les, premog, in gorilno olje bo izginilo iz hiš. Mesta bodo ogrevali iz jedrske centrale, ki bo zgrajena v sredini mesta (!), da bodo z odpadno toploto ekonomično ogrevali zgradbe in da bo toplotovodni razvod čim krajši in cenejši.

Prostore bodo ogrevali tako, da bodo stene ogrete 1-3 stopinj Celzija nad temperaturo zraka v prostoru, ki bo ogrevan od 16 do 22 stopinj Celzija. Ogrevanje s toplo vodo bo prevladovalo še naprej.

Kopalnice bodo postale prostornejše. Ta prostor naj bi služil v bodoče ne samo za higieno, ampak tudi za razgibanje, ki je potrebno bodočemu človeku za

popustitev živčne napetosti. Načrtovalci vidijo novo nalogo v uvajanju bazenov v stanovanja. Zagotovo bodo dobili stanovanjski bloki vsak zase svoje kopalnice z bazenom za skupno uporabo. Tehnika sanitarne opreme bo v hotelih in bolnišnicah čedalje bolj kompleksna. Pršne kadi bodo prišle bolj do veljave tudi v kombinaciji z navadno kado.

Pogoj za te privide pa je, da bo morala proizvajati industrija boljše in oblikovno ustrežnejše proizvode, ki jih bodo združevali v večje predfabricirane enote. Racionalizacija je sploh pogoj za nadaljnji razvoj sanitarnih instalacij, ker je obstoječa tehnologija montaže do kraja izpopolnjena. Splošno bo kvaliteta instalacij po delu in izdelkih presežena.

Zarja kaže lepo vreme. Vremenarji pa nas vedno vznemirjajo: v popoldanskem času je možnost neviht... D. G.

Od 20. septembra dalje bodo banke in menjalnice v naši državi začele odkupovati in prodajati devize delovnim organizacijam in občanom po tako imenovanem dnevnem tečaju. To pomeni, da bo poleg uradne liste deviznih tečajev veljal še odkupni in prodajni seznam.

Prvič pri nas torej cena deviz pri nakupu in prodaji ne bo ista, temveč bo odvisna od prodajnih in odkupnih tečajev inozemskih valut, ki trenutno veljajo na evropskih denarnih borzah. Po svetu sicer velja pravilo, da banke prodajajo devize po nekoliko višji ceni, kot jih odkupujejo. V stabilnejših monetarnih razmerah in pri stabilnih valutah ta razlika ni velika. Kakšna bo razlika na seznamih prodajnih in odkupnih tečajev, ki jih bo Narodna banka sproti objavljala, je težko reči, vendar pa lahko pričakujemo, da nihanje ne bo ravno majhno, če upoštevamo sedanje monetarne nestabilnosti na svetu.

Odkup in prodaja deviz po novem

**DEVIZE
PO DNEVNEM
TEČAJU
DELOVNIM
ORGANIZACIJAM**

Vzporedno s prehodom na dnevne, prodajne in odkupne tečaje deviz v našem prometu s tujino se mora spremeniti tudi način vodenja deviznih računov občanov in delovnih organizacij. Sredstva na teh računih bodo vodili in izkazovali v originalnih valutah, ki so vložene, torej za vsako posebej. Ta obveznost pa velja v zvezi z navodilom Narodne banke samo za naslednje konvertibilne valute: avstrijski šiling, belgijski frank, dansko krono, francoski frank, nizozemski gulden, italijansko liro, kanadski dolar, zahodnonemško marko, britanski funt, norveško krono, ameriški dolar, švicarski frank in švedsko krono.

Pri vlaganju teh valut na devizni račun lahko občani zahtevajo njihovo spremenitev v valuto, kateri želijo, da jim banka vodi račun. Toda, razen če kupujejo blago za devize ali pa dvigajo devize na potni list, ne morejo več zahtevati, da bi jim banka spremenila devize v neko tretjo tujo valuto.